

Књига предмета

Назив студијског програма:	Струковни мастер васпитач
Високошколска установа у којој се изводи студијски програм:	Висока струковна васпитачка и медицинска школа у Вршцу
Образовно – научно поље:	Друштвено-хуманистичке науке
Научна, стручна или уметничка област:	Педагошке и андрагошке науке
Врста студија:	Мастер струковне студије
Обим студија изражен ЕСПБ бодовима:	120
Назив дипломе:	Струковни мастер васпитач
Дужина студија:	2 године (4 семестра)
Језик на коме се изводи студијски програм:	Српски, румунски и ромски језик

Први семестар

Студијски програм: Струковни мастер васпитач			
Назив предмета: Страни језик			
Наставник/наставници: др Јелена Пртљага			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: нема			
Циљ предмета Оспособљавање студената за професионални рад, усавршавање и истраживање на енглеском језику. Развијање интегрисаних језичких вештина и комуникације на енглеском језику у усменој и писаној форми, тумачења разних стручних текстова из литературе и онлајн извора.			
Исход предмета По успешном завршетку курса, студенти су способни да: користе стручну литературу и интернет, пронађу главне идеје комплексног стручног текста, протумаче дугачак говор или предавање о темама из струке, усмено и у писаном тексту пренесу своје ставове, дају аргументе и анализирају проблематику стручних тема, употребе вокабулар и граматичке конструкције које су неизбежан део стручне литературе, усмено излажу на енглеском језику. Студенти су развили интеркултурне вредности, критички став и истраживачки однос усмерен на иновирање праксе као и позитиван однос према значају целоживотног учења у личном и професионалном развоју.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Методе и технике превођења (апроксимативни превод, груби или радни превод, превод у облику апстракта на матерњем језику); употреба једнојезичких и двојезичних речника (класичних и електронских); технике анализе текста на енглеском језику (саставни делови текста, обрасци генерализације текста, главне идеје и кључне речи, претпостављање значења нових речи на основу контекста, породице речи, интернационализми, синоними и антоними, фреквенција употребе, прозирност значења речи и синтагми, тентативно изношење ставова у енглеском језику (посебне употребе модалних глагола, пасива, безличних конструкција) <i>Практична настава</i> Стечено знање основних граматичких структура и законитости активно се примењује, употпуњује и продубљује. Савладавање стручне терминологије кроз обраду текстове из области педагогије, методике, психологије и књижевности за децу, као и других језичких материјала из различитих извора и за струку релевантних научних и стручних часописа. Студенти свој вокабулар обогаћују лексичким јединицама и идиомима из наведених области и употребљавају их у говору и писању. Студенти идентификују и усвајају релевантни вокабулар, проналазе главне идеје, критички их промишљају. Дискусија и писање сажетака и критичке анализе чланака. Усмено излагање на теме из струке.			
Литература – Collins, W.J. & O'Brien, N.P. (2011). <i>The Greenwood Dictionary of Education</i> , Second Edition, Greenwood Publishing Group. – Једнојезички речник по избору. – Чланци из разноврсних научних часописа који се баве стручном тематиком, као и други релевантни извори (интернет) www.earlychildhood.com/Articles/index.cfm .			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 1	Практична настава: 2	
Методе извођења наставе. – Предавања и вежбе, комуникативна метода којом се развијају све четири језичке вештине, уз изражавање и образлагање сопственог мишљења на стручне теме; дискусија, дебата, симулација, портфолио, презентација; самосталан рад студената, рад у паровима, групни рад			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	10	усмени испит	30
колоквијум-и	50	.....	
семинар-и			

Студијски програм: Струковни мастер васпитач			
Назив предмета: Психологија раног развоја и учења – напредни курс			
Наставник/наставници: др Тања Недимовић			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: нема			
Циљ предмета – Унапређивање компетенција васпитача у складу са психолошким теоријама раног развоја и учења за:			
<ul style="list-style-type: none"> ✓ подржавање дечијих потенцијала, добробити, заједничког учешћа, аутентичних искустава, непосредних доживљаја и различитих начина изражавања; ✓ стварање сигурног и подстицајног окружења за учење и развој деце у предшколској установи; ✓ успешну комуникацију и сарадњу са децом, родитељима, стручним и другим лицима, и развијање заједнице учења у предшколској установи и ван ње; ✓ уважавање различитости и инклузивни приступ у раду са децом којој је потребна додатна подршка; ✓ примену етичких стандарда у својој професији; ✓ примену истраживачких метода и техника. 			
Исход предмета Унапређен/а:			
<ul style="list-style-type: none"> ✓ знања о холистичкој природи развоја детета: узајамној зависности и условљености свих аспеката дечијег развоја; ✓ знања о различитим стратегијама учења деце раних узраста; ✓ примена стручних знања, умења и вредности у раду са децом, у складу са њиховим узрасним и развојним особеностима; ✓ отвореност у односу вртића, породице и локалне заједнице и разумевање за породични и друштвени контекст из кога дете долази – контекстуална природа раног развоја и учења; ✓ однос према значају целоживотног учења у личном и професионалном развоју, као и у подручју професионалног јавног деловања. 			
Садржај предмета			
<p><i>Теоријска настава.</i> – Релевантни теоријски приступи - Конструктивистички (пијажеовски) приступ, Конструктивистички (виготскијански) приступ, теорија Бронфренбренера, Холистички приступ. Кључне теме у развојној психологији и психологији образовања (Наслеђе и средина, Учење и развој; Развој симболичке функције и однос говора и мишљења; Емоционални развој; Афективна везаност; Социјализација и развој; Утицај културе на развој). Практичне импликације развојно-психолошких сазнања и принципа психологије учења.</p> <p><i>Практична настава.</i> – Примена теоријских и емпиријских знања о важним питањима развојне психологије и психологије образовања у професионалној улози васпитача; критичка анализа истраживања дечијег развоја у различитим животним контекстима; развијање вештина за припрему нацрта истраживања и реализацију самосталног истраживања дечијег развоја, као и вештина анализе и тумачења резултата и њихова презентација.</p>			
Литература			
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Biro, M., Nedimović, T. (2024). Psihologija. Vršac:Visoka strukovna vaspitačka i medicinska škola u Vršcu (odabrana poglavlja). ✓ Vasta, R., Haith, M.M., Miller, S.A. (1998). <i>Dječja psihologija</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap (odabrana poglavlja). ✓ Бауцал, А. (Ур.)(2012). Развој стандарда за учење и развој деце раних узраста. Београд: Институт за психологију и УНИЦЕФ (одабрана поглавља). ✓ Крстић, К. (2007). Афективно везивање из перспективе развојне психологије, у Н. Ханак и А. Димитријевић, (Ур): Афективно везивање. Теорија, истраживање, психотерапија. Београд: ФАСПЕР. ✓ Недимовић, Т., Ђорђевић, И., Стојановић, А. (2022). Примена холистичког приступа у пракси из перспективе васпитача. Иновације у настави 35/4, 13–27. 			
Број часова	активне наставе	Теоријска настава: 2	Практична настава: 1
Методe извођења наставе: Проблемско излагање, истраживачка метода, радионичарски рад у мањим групама, дискусионе групе, студентске презентације, видео записи и други интерактивни и кооперативни облици и методе рада.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	30
практична настава	20	усмени испит	/
колоквијум-и	40	.....	

Студијски програм: Струковни мастер васпитач			
Назив предмета: Савремени токови у предшколској дидактици			
Наставник/наставници: проф. др Александар Стојановић / др Даница Веселинов			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: нема			
Циљ предмета			
Упознавање студената са савременим теоријским анализама и емпиријским истраживањима у области предшколског васпитања и образовања и системима, концепцијама и програмима предшколског васпитања и образовања у свету и оспособљавање за рефлексивни приступ властитој пракси; да се струковни мастер васпитачи усмере ка новим дидактичким парадигмама за стварање квалитетнијих услова у предшколским установама за ефикасније подстицање дечјих потенцијала (дидактика односа); да се у оквиру савремених дидактичких и методичких тенденција оспособе за примену интегративног приступа; да разумеју предности тематског/пројектног планирања.			
Исход предмета			
Неки од значајнијих исхода су: студент познаје и разуме различите системе, концепције, приступе и програме предшколског васпитања и образовања у свету; заузима критички однос према васпитно-образовној пракси у датом контексту; познаје и разуме методологију креирања реалног програма васпитно-образовног рада са децом; оспособљеност струковних мастер васпитача за тематско/пројектно планирање, примену интегративног приступа и рефлексивни приступ пракси.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава.</i> – Савремени токови у предшколском васпитању и образовању. Учење деце предшколског узраста у контексту различитих перспектива о раном образовању, концепција програма предшколског васпитања и образовања и савремених дидактичких теорија. Конструктивистичка парадигма у предшколској дидактици; Социо-културне претпоставке предшколског васпитања и образовања; Значај (ко)конструктивизма; Циљ и задаци васпитања и образовања – добробит детета; Значај односа у васпитно-образовном процесу; Васпитно-образовне стратегије; Васпитно-образовна комуникација и интеракција на предшколском узрасту. Развијање реалног програма заснованог на интегрисаном приступу васпитно-образовној пракси. Компетенције и рефлексивна делатност васпитача.			
<i>Практична настава.</i> – Самостална теоријска анализа програма, приступа и концепција предшколског васпитања и образовања у свету уз критички осврт. Развијање реалног програма у датом контексту. Вежбање појединачних елемената и стратегија којима се ефикасно подстиче добробит, стваралаштво, комуникација и целокупни потенцијали деце на предшколском узрасту. Проучавање специфичних стратегија и алтернативних модела предшколског васпитања.			
Литература			
– Стојановић, А., Гојков, Г. (2024). <i>Партиципативна епистемологија у дидактици</i> . Вршац: Висока струковн васпитачка и медицинска школа.			
– Крњаја, Ж., Павловић Бренеселовић, Д. (2022). <i>Водич за развијање теме/пројекта са децом</i> . Београд: Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије			
– Стојановић, А., Богавац, Д. (2016). <i>Методичке стратегија развоја дечјих потенцијала у савременој предшколској установи</i> . Београд: Учитељски факултет.			
– Стојановић, А., Гојков, Г. (2015). <i>Дидактичке компетенције и европски квалификациони оквир</i> . Београд: Српска академија образовања.			
– Клеменовић, Ј. (2009). <i>Савремени предшколски програми</i> . Нови Сад: Савез педагошких друштава Војводине.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 2	Практична настава: 1	
Методe извођења наставе			
Академско предавање, дискусија на унапред задату тему, саморегулисано и саморефлексивно учење, консултовање, самостални истраживачки и практични рад. (Програм се остварује на предавањима, вежбама и консултацијама; Вежбе се организују као активне студентске радионице у којима се критички разматрају суштинска питања из предвиђених тематских целина).			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	20
практична настава	20	усмени испт	20
колоквијум-и	/	.....	
семинар-и	20		

Студијски програм: Струковни мастер васпитач			
Назив предмета: Еманципаторни приступи васпитно-образовном раду			
Наставник/наставници: др Даница Веселинов			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: нема			
<p>Циљ предмета. – Продубљена/надограђена знања студенткиња и студената о: савременим теоријско-вредносним постулатима и схватањима предшколског васпитања и образовања – социокултурној теорији, социологији детињства, постструктурализму, као основи процеса грађења праксе вртића, кроз конструкцију и ре(де)конструкцију; примени достигнућа реформских педагошких праваца и покрета, кроз рефлексију на савремену васпитно-образовну праксу; улози и значају критичке педагогије П. Фреиреа, А. Жируа, П. Мекларена, А. Хоркхајмера и др; <i>Ређо педагогији</i> и култури вртића која се одражава кроз простор, испуњавањем три кључна захтева: кретањем, аутономијом и интеракцијом; сврсисходној теорији („теорија учи чинећи”), као искуственој и личној. Вредности засноване на сагледавању вртића као заједнице у којој су сарадња и размена основ учења, промена и развоја. Надограђивање умења о употреби теоријских приступа као водича за посматрање деце и спремност за промену културе вртића, као скупа вредности, уверења и функционисања васпитно-образовног процеса. Схватање знања као динамичне и развојне категорије која представља подлогу тумачења курикулума као теоријске концепције, која се у пракси установе гради, развија, модификује и мења. Развијање педагошког оквира у вртићу за уважавање културне, језичке, здравствене, социјалне и друге различитости, као и право на једнакост; унапређивање умења за спремност за суочавање са сталним и непредвидљивим променама света и времена у којем живимо, решавање проблема које промене доносе професији васпитача.</p>			
<p>Исход предмета. – По успешном завршетку курса, од студенткиња и студената се очекује да: критички анализирају и промишљају о интеграцији теоријских знања у грађење праксе вртића; имају продубљена знања и умења за усмереност на истраживање, испробавање и критичко преиспитивање путем искуственог учења; поседују надограђена знања и умења као основу за проширивање теоријским сазнањима и вођеној рефлексији којом се омогућује артикулисање имплицитне теорије о васпитању, што служи као филтер за давање смисла знањима и искуствима која стичу; различитим програмским оријентацијама и разумевању еманципаторних полазишта на којима се заснивају разноврсни програми, а карактеришу их различита вредносна и епистемолошка значења; разноврсним истраживањима практичара о пракси вртића, као бази за промену културе. Студенткиње и студенти треба да буду оспособљени за улогу <i>компетентног практичара</i> који кроз имплицитне теорије конструише и реконструише праксу, заједно са колегама и другим актерима процеса ПВО; аргументовано да указују на проблеме ПВО и покрећу акције; интегришу стечена знања и умења у предмет завршног мастер рада и завршни мастер рад.</p>			
<p>Садржај предмета</p> <p><i>Теоријска настава.</i> – Релевантна теоријско-вредносна полазишта за развијање рефлексивне праксе вртића. Екстерналистичке и интерналистичке педагошке теорије. Сlike о детету и слике о вртићу из различитих перспектива (<i>фолк-уверења, ментални модели, табула-раза, дете као мислилац, дидактички обликовано окружење, простор као трећи васпитач</i> и др.). Еманципаторни приступи и вртић као заједница која учи. Хоризонтална размена и умрежавање кроз заједничка промишљања и увиде практичара, деце, родитеља и других учесника процеса ПВО. Значај културе и контекста установе/вртића. Улога васпитача као носиоца промена културе вртића и јачања институционалних механизма. Промовисање вртића као подстицајног и подржавајућег окружења. Планирање и организовање хоризонталног учења. Приступ ПВО заснован на правима детета којима се промовише његово учешће као грађанина.</p> <p><i>Практична настава.</i> – Критичко-партиципативна анализа актуелних теоријско-вредносних постулата о ПВО и импликације у пракси (вишеперспективност). Дискусионе групе: анализа и дискусија о сликама о детету и вртићу у оквиру актуелних теоријских концепција. Радионичарски рад: анализа две парадигме: метафора <i>базена</i> и метафора <i>пропелера</i>; истраживачки рад кроз дефинисање најчешћих изазова/проблема са којима се сусрећу васпитачи и предлога решења за њихово ублажавање; рад у мањим групама: заједничка критичка рефлексија (<i>модел критичког пријатеља</i>) кроз хоризонталну размену и учење.</p>			
<p>Литература:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Веселинов, Д. (2021). <i>Дидактичка култура савремене предшколске установе</i>. Вршац: Висока школа струковних студија за васпитаче „Михаило Палов”. (Извор на латиници.) – Фреире, П. (2018). <i>Педагогија обесправљених</i>. Београд: Едука. – Мекларен, П. (2013). <i>О критичкој педагогији</i>. Београд: Едука. – Slunjski, E. (2022). <i>Što nas uči Reggio?</i> Zagreb: Element. – Лакићевић, О, Кораћ, И, Михајловић, М. и Златаровић, В. (2022). <i>Водич за стручно усавршавање у предшколској установи кроз хоризонтално учење: заједничким учењем до квалитета</i>. Београд: МПНТР. – Slunjski, E. (2018). <i>Izvan okvira 3. Vođenje: prema kulturi promjene</i>. Zagreb: Element. 			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 2	Практична настава: 2	
<p>Методе извођења наставе. – Интерактивне методе усмерене на истраживање, групно промишљање, дискусије, дебате, решавање проблема, преузимање различитих улога из више перспектива, ситуационо учење, критичко проучавање литературе.</p>			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	35
практична настава	30	усмени испит	/
колоквијум-и	/	/	/
семинар-и	20	/	/

Студијски програм: Струковни мастер васпитач	
Стручна пракса 1	
Наставник или наставници задужени за организацију Стручне праксе 1: предметни наставници (I семестар) и координатори праксе	
Број ЕСПБ: 2	
Услов: нема	
<p>Циљ. – Примена стратегија успешног подучавања, активног и интерактивног учења, кроз критичко анализирање савремених педагошких стремљења и њихову имплементацију у конкретним условима васпитне ситуације. Овладавање техникама за праћење, процењивање и документовање дечијих игровних и других активности и примена стратегија развијања курикулума који се заснива на игри, уз пружање прилика за активно учешће у развијању интегрисаног приступа учењу у пракси. Упознавање различитих облика и модела успостављања и развијања партнерских односа предшколске установе са различитим актерима. Уочавање проблема у реалном програму као истраживачких проблема и као основ за покретање акционих истраживања у функцији иновирања праксе. Развијање вештина васпитача као рефлексивног практичара.</p>	
<p>Очекивани исходи. – Студент је оспособљен да интегрише знања и умења из различитих васпитно-образовних подручја и сагледава их у контексту холистичког развоја деце. Оспособљеност за самосталну реализацију дечијих игровних и других активности у предшколској установи, планирање и реализацију пројеката и критичко сагледавање метода и поступака, начина праћења и педагошког документовања. Након обављене Стручне праксе 1 студент показује предузимљивост у решавању проблема у подручју непосредног рада са децом и развијању реалног програма. Оспособљеност за комуницирање са свим актерима који учествују и значајни су у предшколском васпитању на стручном и ширем плану. Оспособљеност за креирање заједничког портфолија, као посебног облика педагошког документовања.</p>	
Садржај Стручне праксе 1	
<p>Стручна пракса 1 се темељи на самосталном и истраживачком раду студената уз стручно вођење ментора – предметних наставника. Стручна пракса 1 се одвија у предшколским установама уз подршку васпитача-ментора. У систем Стручне праксе 1 студенти интегришу темељно стечена предметно-специфична знања и способности. У оквиру Стручне праксе 1 студент треба да покаже да поседује темељно знање и дидактичко-методичке вештине и компетенције за самосталан рад са децом предшколског узраста кроз различите видове активности и да покаже предузимљивост у решавању проблема у подручју непосредног рада са децом и развијања реалног програма. Кроз садржаје Стручне праксе 1 студенти развијају професионалну интеракцију и критичку рефлексију на следећи начин: развијају интегрисани приступ кроз тематско и пројектно планирање, интегрисањем различитих предметно-специфичних и методичких знања у планирању и развијању реалног програма, осмишљавањем подстицајног простора и откривање места учења у реалном контексту, подржавањем дечијих потенцијала, добробити, заједничког учешћа, аутентичних искустава, непосредних доживљаја и различитих начина изражавања, подржавањем дечије игре као приступа стварности, моделовањем истраживачког и стваралачког односа, уважавањем различитости и инклузивног приступа у раду са децом којој је потребна додатна подршка и др. У оквиру Стручне праксе 1 студенти треба да покажу иницијативност и сарадњу у креирању заједничких активности Високе школе и вртића путем алата педагошке документације. Мастер студенти на своју иницијативу могу приступати Информалној пракси 1 која се одвија изван формалних образовних установа (предшколске установе), унутар контекста васпитно-образовног рада са децом предшколског узраста, са циљем развоја пожељних компетенција рефлексивних практичара.</p>	
Број часова	2
Методe извођења (Само)рефлексивно учење, самосталан истраживачки рад, консултације, менторски рад.	
Оцена знања – евалуација Стручне праксе 1	
<p>О свом раду води се портфолио, а вредновање реализованих садржаја Стручне праксе 1 врше предметни наставници кроз приписивање предвиђеног броја сати. Сваки наставник у оквиру свог предмета вреднује задатке које студенти реализују у складу са поенима акредитацијом предвиђеним за предиспитне обавезе за тај предмет. Повезаност задатка са одговарајућом темом из студијског предмета сваки наставник планира кроз неколико нивоа: упознавање и испитивање тематике са студентима на теоријском и на практичном нивоу, систематском критичком анализом и вођеном фокусираном рефлексијом. Васпитачи-ментори потписују образце реализованих активности.</p>	

Студијски програм: Струковни мастер васпитач			
Назив предмета: Драмски метод у раду са децом предшколског узраста			
Наставник: др Љиљана Ј. Келемен Милојевић			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: нема			
<p>Циљ предмета. – Стицање продубљених знања студенткиња и студената о: холистичком начину учења применом драмског метода у раду са децом предшколског узраста и интердисциплинарном приступу учењу у стварном животу; подстицању развоја не само знања и вештина, већ и емоционалне, моралне и естетске сензибилности деце и њихове креативности применом драмских игара и техника. Препознавање значаја примене драмског метода за: неговање интеркултуралности на раном узрасту; подстицање сарадње са родитељима, другим васпитачима, сарадницима, локалном заједницом и осталим заинтересованим лицима и институцијама; искуствено, активно и садржајно учење деце; исказивање експресивне, креативне, прагматичне и едукативне моћи, при чему намера, сврха и циљеви могу бити усмерени на дубље разумевање реалних животних ситуација, претходним знањем и искуством; елаборирање ликова или ситуација из литературе и разумевање одређеног догађаја; развијање когнитивних вештина, подстицање мотивације за учење о емоцијама, о узроцима и последицама и односима са другим људима, решавање проблема, истраживање и трагање за новим знањима. Развијање осетљивости код студената у подржавању дечијих потенцијала, добробити, заједничког учења, аутентичних искустава, непосредних доживљаја и различитих начина изражавања кроз примену драмског метода.</p>			
<p>Исход предмета. – По успешном завршетку курса, од студенткиња и студената се очекује да: препознају значај и начине примене драмског метода са циљем холистичког развоја деце предшколског узраста; пружају подршку деци за подстицање развоја знања, вештина, емоционалне, моралне и естетске сензибилности и њихове креативности применом драмских игара и техника; примењују драмски метод за: неговање интеркултуралности на раном узрасту, подстицање сарадње са родитељима, другим васпитачима, сарадницима, локалном заједницом и осталим заинтересованим лицима и институцијама; искуствено, активно и садржајно учење деце кроз тематско и пројектно планирање; имају развијен критички став и истраживачки однос усмерен на иновирање праксе уз подстицање партиципације деце предшколског узраста у драмским играма, као и подржавање дечијих потенцијала, добробити, заједничког учења, аутентичних искустава, непосредних доживљаја и различитих начина изражавања у складу са контекстуалном природом раног развоја.</p>			
<p>Садржај предмета</p> <p><i>Теоријска настава.</i> – Савремене теоријско-вредносне оријентације/постулати о примени драмског метода у раду са децом предшколског узраста. Драма и драмски метод у васпитању као фундаменталан начин истраживања и упознавања света. Драмски метод у функцији остваривања добробити деце. Значај драмског метода у подстицању холистичког развоја деце предшколског узраста. Драмске игре у раду са децом – игре улога, импровизације, групне драматизације књижевних дела, презентовања драмских (интерактивних) текстова, креативни покрети, креативни плес уз музичку пратњу и/или певање; драмске игре са одређеним правилима. Драмске технике за стицање знања и развој дечије креативности – пантомима, наративна пантомима, акционо причање, замишљено путовање, вођена машта, васпитач у улози, стаза савести/одлуке, врућа столица, карактер на зиду итд. Улога васпитача приликом примене драмског метода у раду са децом предшколског узраста. Примена сценске лутке у раду са децом предшколског узраста – појмовно одређење, врсте и значај. Облици позоришне уметности у вртићу.</p> <p><i>Практична настава.</i> – Критичка анализа и промишљања о могућностима примене драмског метода у контекстуалној пракси вртића. Анализа драмских игара и техника у раду са децом предшколског узраста. Осмишљавање нових идеја и примера за драмске игре са правилима, примера за вербалне и невербалне драмске игре и технике у раду са децом предшколског узраста. Креирање вербалних синтаксичких драмских игара и различитих варијанти драмских техника. Осмишљавање примера драмских игара и техника за развијање: логичког и критичког мишљења (кроз разумевање фабуле, ликова, хронологије догађаја, узрочно-последичних веза, одабир стратегија у реализацији драмске игре); појмова и вештина из домена више уметности које учествују у реализацији пројекта; различитих чула; унутрашње мотивације за стваралачку активност; сарадничких, комуникацијских, лидерских и организационих способности кроз групни рад приликом реализације пројекта. Примена драмских техника са циљем развијања драмске акције и подстицања ангажовања деце, продубљивања разумевања различитих питања и ситуација из књижевних дела и живота, одређених ликова из прича и њихових поступака или одређених проблема. Осмишљавање инспиративног окружења за примену драмских игара и техника – радионичарски рад. Израда сценских лутака и костима за сценски приказ драмских текстова у вртићу. Развијање критичког става за примену научних истраживања из области драме у раду са децом предшколског узраста у оквиру Стручне праксе 1.</p>			
<p>Литература: 1. Бојовић, Д. (2009). <i>Моћ маште, моћ покрета – водич кроз драмске технике у раду са децом</i>. Београд: Центар за примењену психологију. 2. Бојовић, Д. (2010). <i>Више од игре: драмски метод у раду са децом</i>. Београд: Центар за примењену психологију. 3. Келемен Милојевић, Љ. и Ђорђевић, И. (2019). <i>Кад би Сунце проговорило – језичке и драмске игре</i>. Вршац: Висока школа струковних студија за васпитаче „Михаило Палов”. 4. Келемен Милојевић, Љ. и Ђорђевић, И. (2022). <i>Укључи ме и разумећу – примена драмског метода у вртићу</i>. Вршац: Висока струковна васпитачка и медицинска школа у Вршцу. 4. Glasgow Koste, V. (1995). <i>Dramatic Play in Childhood: Rehearsal for Life</i>. Portsmouth: Heinemann Drama.</p>			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 3	
		Практична настава: 2	
<p>Методе извођења наставе. – Теоријско-практична анализа, хеуристичке методе разговора, решавање проблемских ситуација, интерактивна настава и радионичарски рад, стварање нових идеја и релација, демонстрација, имитација, менторско вођење, критичко проучавање литературе.</p>			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	50
практична настава	40	усмени испит	/
колоквијум-и	/	.....	
семинар-и	/		

Студијски програм: Струковни мастер васпитач			
Назив предмета: Визуелно обликовање			
Наставник/наставници: мр Невена Чолаков			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: нема			
Циљ предмета: Проширивање знања, искустава и вештина студената из области визуелних уметности. Овладавање ликовним и примењеним техникама, материјалима и поступцима у визуелним уметностима, као и техникама нових дигиталних медија и комбиновање класичних ликовних и примењених и нових визуелних медија. Критички осврт на употребу специфичних облика визуелног у раду са децом у вртићу.			
Исход предмета: По успешном завршетку курса, студенти стичу нове компетенције из области визуелних уметности, искуствено изводе ликовне, примењене и визуелне технике и поступке и комбинују материјале класичних и дигиталних медија, те то знање примењују у раду са децом предшколског узраста. Студенти образују критичко- рефлексивни приступ савременој култури и уметности, знају да користе релевантну литературу и информације са инетрнета.			
Садржај предмет			
<i>Теоријска настава:</i> Технике, поступци и материјали у класичним ликовним и примењеним уметностима (традиционални и савремени приступ). Врсте и технике дигиталних медија у визуелним уметностима. Комбиновање традиционалних и савремених поступака израде уметничких дела кроз нове визуелне форме као што су фотографија, видео уметност, дизајн, анимација, дигитално моделовање на таблети и сл.			
<i>Практична настава:</i> Индивидуални и тимски искуствени рад студената у циљу савладавања, пројектних задатака из области визуелних уметности. Израда практичних вежби, повезаних у целине. Моделовање практичних вежби из области примењених уметности и дизајна, као и савремених дигиталних форми.			
Литература:			
– Knight, L. (2018). <i>Digital Aesthetics and Multidimensional Play in Early Childhood</i> . Communities of Practice: Art, Play and Aesthetics in Early Childhood. (Editors: Sculte, C., Marme, C.). The Pennsylvania State University, State College. Springer.			
– Škorc, B. (2012). <i>Kreativnost u interakciji</i> . Beograd: Mostart.			
– Илић, В. (2015). <i>Информационо – комуникациона технологија као фактор подизања квалитета наставе ликовне културе</i> . Докторска дисертација. Београд: Учитељски факултет универзитета у Београду			
– Маравић, М. (2014). Модерне и постмодерне основе уметничког образовања – од ликовне ка визуелној култури. <i>Настава и васпитање</i> , 2014, vol. 63, бр. 2, стр. 203–214. Београд: Педагошко друштво Србије.			
– Р. Арнхајм (1981.), <i>Уметност и визуелно опажање</i> , Београд.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 3	Практична настава: 2	
Методe извођења наставе: Академско излагање, практични искуствени радови студената, искуствено учење откривањем, дијалог на унапред најављене теме, стварање нових, оригиналних идеја и релација, трагање за информацијама у литератури и на интернету.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	/
практична настава	40	усмени испт	40
колоквијум-и		.....	
семинар-и			

Студијски програм: Струковни мастер васпитач			
Назив предмета: Стваралачке плесне игре са децом предшколског узраста			
Наставник/наставници: др Наташа Стурза Милић			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: нема			
<p>Циљ предмета. – Развијање темељних знања и умења код студената у циљу разумевања стваралачког потенцијала игре и плеса у раду са децом предшколског узраста и развијању рефлексивне праксе. Препознавање значаја примене стваралачких плесних игара за холистички развој деце предшколског узраста. Развијање осетљивости код студената у препознавању детета као креативног и бића игре, а вртића као простора за развијање реалног програма и заједничког учешћа свих актера у реализацији стваралачких плесних игара. Подршка улози студента/васпитача као физички активне и стваралачке личности, ко-истраживача и саиграча (у плесним играма).</p>			
<p>Исход предмета. – Студенти су оспособљени да: препознају значај и начине примене стваралачких плесних игара усмерених ка холистичком развоју деце предшколског узраста; за пружање подршке деци и за подстицање креативних и аутентичних начина изражавања и истраживања - игром, покретом и плесом, импровизацијом у инспиративном простору; развијају алтернативе у стваралачкој плесној игри и игровним материјалима, прилагођавајући је индивидуалним потребама сваког детета; самостално и у тиму интегришу стваралачке плесне игре кроз тематско и пројектно планирање. Студенти су развили критички став и истраживачки однос усмерен на иновирање праксе уз подстицање партиципације предшколског детета у стваралачким плесним играма и обликовања живота у складу са контекстуалном природом раног развоја.</p>			
<p>Садржај предмета</p> <p><i>Теоријска настава.</i> – Теорије стваралаштва – игроликог посматрања света. Стваралаштво и плес у функцији остваривања добробити деце. Креативне стратегије учења на раном узрасту. Појам и значај игре за холистички развој деце предшколског узраста. Игра и телесни и моторички развој деце. Плес као облик физичке активности у раду са децом предшколског узраста. Основни елементи плеса и учења плесне структуре у раду са децом. Значај и култивисање плесних игара у раду са децом јасленог и предшколског узраста. Утицај поп-културе на игру и дечији плес. Стваралачке плесне игре у реалном програму, као интегрални део тематског и пројектног планирања. Критички приступ и анализа савремених научних истраживања из области игре и плесног стваралаштва.</p> <p><i>Практична настава.</i> – Осмишљавање и примена креативних стратегија учења у раду са децом у вртићу (Олуја у мозгу - употреби на различите начине, реверзибилност, адаптација, супституција, умањење, повећање и др.). Плесне импровизације и креативне плесне игре уз музику, уз употребу реквизита и играчака у различитим мизансценима (у вртићу, природи...). Методика и демонстрација учења простих елемената технике плеса (замаси, положаји на тлу, поскоци и скокови, равнотеже, окрети, позиције, фигуре и фигуративна кретања и др.). Примери (уз активно учешће студената) развијања телесне целовитости, оријентације у осећају тела, ритма, визуелне и аудитивне перцепције кроз садржаје плесних игара у раду са децом. Плесне игре у оквиру драматизација, игара улога, пантомиме, народних игара прилагођених деци. Развијање тема/пројеката у којима ће се интеграцијом стваралачких плесних игара моделовати ситуације којима се мењају оквири и деца уче истражујући. Развијање критичког става за примену научних истраживања из области игре и плесног стваралаштва у раду са децом у вртићу у оквиру стручне праксе 1.</p>			
<p>Литература 1) Хејвуд, К.М. и Гечел, Н. (2017). Моторички развој кроз живот (одабрана поглавља: Аудитивна перцепција; Визуелно-кинестетичка, аудио-кинестетичка, просторно-временска интермодална перцепција; Ограничења у плесу, стр. 218-239). Нови Сад: ФСФВ 2) Стурза Милић, Н. (2021). Дете у покрету – моторички развој деце предшколског узраста. Вршац: Висока школа струковних студија за васпитаче (поглавље: Моторичка игра као подстицај дечијег развоја, стр. 86-108; <i>Кретативност</i>, стр. 115-151). 3) Јоцић, Д., Мандарић, С. (2011). Основе плеса – ритам и покрет. У Група аутора: Дечији спорт од праксе до академске области (монографија), Београд: ФСФВ, стр. 363–391.</p>			
Број часова	активне наставе	Теоријска настава: 3	Практична настава: 2
<p>Методe извођења наставе Саморефлексивно и интерактивно учење, стварање нових идеја и релација, илустрација, демонстрација, имитација, анализа и синтеза, дискусија, компарирање, менторско вођење, критичко проучавање литературе.</p>			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
Активност у току предавања	10	писмени испит	/
Практична настава	20	усмени испит	40
Истраживачки задаци у раду са децом у ПУ	30	.....	

Студијски програм: Струковни мастер васпитач			
Назив предмета: Традиционални и савремени музички репертоари у вртићу			
Наставник/наставници: др Еуђен Чинч			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: нема			
Циљ предмета Циљ предмета јесте да студенти стекну одговарајуће компетенције – знања, умења и вредности и буду оспособљени да моделирањем деловања уз музичке репертоаре различитих епоха, жанрова и стилова, корелацијом са другим уметностима, као и приближавањем деци културног наслеђа заједнице и човечанства, подстицањем стваралачког изражавања идеја, искустава и емоција деце кроз музику, развијају културни, национални, као и идентитет свих осталих појединаца у друштву;			
Исход предмета Студенти су способни да самостално препознају, бирају и моделирају провоцирање музичким репертоарима различитих епоха, жанрова и стилова, корелацијом са другим уметностима, развијајући културни, национални, као и идентитет свих осталих појединаца у друштву;			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Парадигме музичког стваралаштва за децу у свету и код нас – погледи у прошлост; Музички жанрови двадесетог века – рецепција и перцепција код деце; Савремено музичко стваралаштво за децу у свету и код нас – стваралаштво и ствараоци; Музички жанрови „за одрасле“ – идеје, перцепције и рецепције универзалног музичког стваралаштва; Потенцијали идеје „праграматизма“ у уметности и музици и моделирања за рад са децом на предшколском узрасту; Спознаја света око себе кроз музички израз у репертоарима различитих жанрова; Национални музички фолклор и палете деловања са децом на предшколском узрасту; Фолклорна музика етничких заједница у Војводини као извор холистичког приступа у раду са децом; Музичко стваралаштво народа бивше Југославије – спознаја различитости других и развијање дејег пута ка толеранцији; Светски и национални духовни музички репертоар у моделираном деловању на предшколском узрасту; Хумор у музици; Инструментална музика у деловању са децом на предшколском узрасту; Мелотерапијске и инклузивне манифестације и потенцијали музичких репертоара; <i>Практична настава</i> Деловање кроз интерактивне садржаје као и интердисциплинарни приступ; Музички репертоари различитих жанрова као импулс у креативном испољавању предшколске деце из других области; Систем интегрисане праксе студената и индивидуално деловање кроз музичке репертоаре као део интегрисане стручне праксе.			
Литература – <i>Правилник о основама програма предшколског васпитања и образовања, Службени гласник РС</i> , бр. 88/17 и 27/18 – др. Закон. – Чинч, Е. (2022). <i>Узлети уз музику</i> . Вршац, Висока школа струковних студија за образовање васпитача „Михаило Палов“ и „Истраживачко – едукативни центар“. – Чинч, Е. (2021). <i>Заједничке перикопе у румунском и српском црквеном појању</i> . Eurostampa, Темишвар. – Чинч, Е. (2020). <i>Фолклорни репертоари у функцији музичког развоја на предшколском и раном школском узрасту</i> . Вршац, Висока школа струковних студија за васпитаче „Михаило Палов“. – Чинч, Е. (2019). Some of the specifics of music creativity development at the preschool age у <i>Educatia Plus</i> , Editura Universităţii Aurel Vlaicu Arad, vol. XXV/2019, ISSN 1842-077X, стр 38-42. – Чинч, Е., Столић, Ј., Маран, М. (2018). <i>Voivodanska šarena pesmarica</i> . Вршац, Висока школа струковних студија за образовање васпитача „Михаило Палов“ и Истраживачко – едукативни центар. – Чинч, Е. (2018). Musical Education at the Preschool Age – The Start on The Road to Performance у <i>Bulletin of the Transilvania University of Brasov</i> , Series VIII, Performing Arts, Vol.11 (60), No.2-2018, стр. 39-48. – Чинч, Е. (2016). Aspects of Musical Language Elements with Folk Characteristics in the Function of Musical Development at the Preschool and Elementary School Age – Multimedia Content in Slovenia у <i>Buletinul Ştiinţific</i> , Centrul Universitar de Nord, Baia Mare, бр. XXV, 2016, ISSN 1583-1264, стр. 353-362. – Чинч, Е. (2015). Folkloric Contents – Possible Models for Stimulating Preschool Children s Superior Musical Endowment у <i>Memoria ethnologica</i> , Centrul Judeţean pentru Conservarea şi Promovarea Culturii Tradiţionale Maramureş, Baia Mare, год. XV, бр. 56-57, 2015, ISSN 1582-8573, стр. 36-43. – Музички репертоари јавно доступни на интернет музичким каналима;			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 3	Практична настава: 2
Методе извођења наставе Метода излагања (причање, објашњавање, упућивање), метода разговора, метода демонстрације, текстуална, илустративна, учење откривањем, аналитичко слушање, метода стваралачког рада, симулација, моделовање, методе евалуације, дидактичка музичка игра, музичка игра инвенције и имагинације, игра улога, стандардизовани програми вредновања применом рачунара.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	/
практична настава	30	усмени испт	50
колоквијум-и		.....	
семинар-и			

Други семестар

Студијски програм: Струковни мастер васпитач			
Назив предмета: Методика развоја почетних математичких појмова			
Наставник/наставници: др Александра Симић			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: нема			
Циљ предмета Оспособљавање студената за моделовање, интеграцију и имплементацију математичких (предаритметичких и геометријских садржаја) у реалне програме рада васпитача, праћење и документовање математичких активности деце предшколског узраста.			
Исход предмета По завршетку курса студенти ће бити способни за дидактичко-методичко моделовање планираних ситуација учења, интеграцију математичких садржаја у пројектне активности деце, праћење и документовање рада на пројекту.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава.</i> – Дидактичко-методичка анализа математичких садржаја на предшколском узрасту. Процеси које воде развоју математичких компетенција: Формирање менталних представа о математичким појмовима; Репрезентација (представљање) математичких појмова и идеја на предшколском узрасту; Комуникација о математици (пресимболички и симболички нивои комуникације у математици); Повезивање математичких појмова и идеја; Решавање проблемских ситуација. Интеграција дечијих математичких искустава са осталим научним и уметничким областима истраживања у раду на пројектима. Праћење и документовање математичких активности на предшколском узрасту. <i>Практична настава.</i> – Тимски рад студената на пројектима који се реализују кроз 4 корака: Истраживање – Креирање – Примена – Процена. Истраживање и проучавање проблема. Креирање модела планираних ситуација учења. Примена у пракси. Евалуација и процена модела.			
Литература: Живановић, М. Симић, А. (2023): Методика развоја почетних математичких појмова, Висока струковна васпитачка и медицинска школа, Вршац Мандић, А. (2014): Дидактика предшколске математике, Висока школа струковних студија за образовање васпитача „Михаило Палов”, Вршац.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 2	Практична настава: 1
Методе извођења наставе: Дијалогска, демонстративно-илустративна, проблемска и пројектна			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	/
практична настава	60	усмени испит	30
колоквијум-и		.....	
семинар-и			

Студијски програм: Струковни мастер васпитач			
Назив предмета: Методика музичког васпитања			
Наставник/наставници: др Еуђен Чинч, др Јасмина Столић Пивнички			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: нема			
Циљ предмета Циљ предмета јесте да студенти стекну одговарајуће компетенције – знања, умења и вредности – ради аутономног и одговорног деловања, као и креативне, холистичко – интегративне моделе примене музичких садржаја и деловања у вртићу, ради континуираног преиспитивања и надградње стручних знања, умења и вредности у друштвеном и васпитном контексту.			
Исход предмета Студенти су оспособљени да моделирају музичке садржаје у вртићу уз интегративни приступ, поштовање потреба и интересовања деце предшколског узраста као и за примену стеченог методичког знања у музичким садржајима; Студенти су способни да самостално моделирају садржаје у вртићу, развијају отворен, интерактивни однос са децом, користе сва доступна средства у раду са децом; Студенти препознају и негују културни и сваки други диверзитет мишљења, понашања, веровања и делања;			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Место и значај музичког деловања у општем систему образовања; Традиционална и савремена схватања и научна истраживања у области музичког деловања на предшколском узрасту; Развој музикалности деце узраста од 3 до 6 година – холистички приступ музичком и општем развоју детета; Интерконекције потешкоћа у општем и музичком развоју детета; Приступу моделирању развоја музичких способности кроз специфичне ритуале и извођење песама по слуху; Приступу моделирању развоја музичких способности кроз музичку аудицију, свирање на инструментима и друге видове тематских провокација; Васпитач и његова улога у игри и креативним музичким истраживањима детета на предшколском узрасту; Колективно музицирање као облик социјализације -традиционални и савремени модели; Музичка изузетност – музички таленат, музичка даровитост, улога и начини њиховог моделирања од стране васпитача; Инклузивне парадигме музичких активности у вртићу; Парадигме културних различитости кроз музичко деловање у вртићу; Аудио – визуелни <i>свет</i> детета на предшколском узрасту; <i>Практична настава</i> Деловање кроз интерактивне садржаје као и интердисциплинарни приступ у реализацији музичких садржаја. Музика као импулс у креативном испољавању предшколске деце из других области. Систем интегрисане праксе студената и индивидуално деловање у примени музичких садржаја у оквиру интегрисане стручне праксе.			
Литература – <i>Правилник о основама програма предшколског васпитања и образовања</i> , Службени гласник РС”, бр. 88/17 и 27/18 – др. Закон. – Чинч, Е. (2022). <i>Узети уз музику</i> . Вршац, Висока школа струковних студија за образовање васпитача „Михаило Палов“ и „Истраживачко – едукативни центар“. – Чинч, Е. (2019). Some of the specifics of music creativity development at the preschool age у <i>Educatia Plus</i> , Editura Universităţii Aurel Vlaicu Arad, vol. XXV/2019, ISSN 1842-077X, стр 38-42. – Столић, Ј.(2018). <i>Музичке игре уз покрет на предшколском узрасту</i> . Вршац, Висока школа струковних студија за образовање васпитача „Михаило Палов“. – Чинч, Е., Столић, Ј., Маран, М. (2018). <i>Vojvodanska šarena pesmarica</i> . Вршац, Висока школа струковних студија за образовање васпитача „Михаило Палов“ и Истраживачко – едукативни центар. – Чинч, Е. (2018). Musical Education at the Preschool Age – The Start on The Road to Performance у <i>Bulletin of the Transilvania University of Brasov</i> , Series VIII, Performing Arts, Vol.11 (60), No.2-2018, стр. 39-48. – Столић, Ј., Чинч, Е., Недимовић, Т. (2014). Difficulties in the musical development of children and possible models to overcome them у <i>Educatia Plus</i> , Editura Universităţii Aurel Vlaicu Arad, бр. 2/2014, ISSN 1842-077X, стр. 102-109. – Чинч, Е. (2013). <i>Музички практикум</i> . Вршац, Висока школа струковних студија за образовање васпитача „Михаило Палов“. – Чинч, Е. (2013). <i>Музичко васпитање са методиком</i> . Вршац, Висока школа струковних студија за образовање васпитача „Михаило Палов“.			
Број часова	активне наставе	Теоријска настава: 2	Практична настава: 1
Методе извођења наставе Метода излагања (причање, објашњавање, упућивање), метода разговора, метода демонстрације, текстуална, илустративна, учење откривањем, аналитичко слушање, метода стваралачког рада, симулација, моделовање, методе евалуације, дидактичка музичка игра, музичка игра инвенције и имагинације, игра улога, стандардизовани програми вредновања применом рачунара.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	/
практична настава	30	усмени испит	50
колоквијум-и	/	.....	
семинар-и	/		

Студијски програм: Струковни мастер васпитач			
Назив предмета: Ликовне стратегије у вртићу			
Наставник/наставници: мр Невена Чолаков			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: нема			
Циљ предмета. – Развијање и проширивање знања и вештина студената за рад са децом пред полазак у школу, на посебно одабраним проблемима ликовних уметности, са акцентом на самосталним истраживачким пројектима: од избора проблема, истраживања, до концептуализације могућих начина примене са циљем интегративног приступа и целовитог развоја деце. Истраживање мање познатих и мање примењиваних ликовно–визуелних материјала и њихова имплементација у рад са децом. Упознавање студената са научном и стручном релевантном литературом.			
Исход предмета. – По успешном завршетку курса, студенти су оспособљени за познавање савремених стратегија организовања истраживачких активности, карактеристичних за откривање ликовних проблема специфичних за одређени узраст деце са којима раде. Студенати су спремни да промишљају и обезбеде разноврсне материјале, дидактичка средства затим употребне, полуобликоване и обликоване предмете и материјале у сврху организовања подстицајних ликовних игара, примерених карактеристикама деце пред полазак у школу, не нарушавајући аутентичност дечије креативности.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава.</i> – Одабрани садржаји блиски предшколском узрасту као полазиште за осмишљавање ликовних пројеката за рад са најмлађима. Стратегије игре кроз ликовну уметност. Самостални истраживачки рад материјала и поступака ликовног изражавања кроз анализу са професором. Модели, варирање, могући начини осмишљавања краткорочних и дугорочних тематских пројекта. <i>Практична настава.</i> – Вежбе прате садржаје предавања. Самостално осмишљавање и реализација различитих ликовних игара које обрађују одређену ликовну проблематику карактеристичну за предшколски узраст деце кроз одговарајући подстицај. Представљање и дискусија о разноврсним решењима из праксе.			
Литература: – Хаџи Јованчић, Невена (2012). <i>Уметност у општем образовању: функције и приступи настави.</i> Београд: Учитељски факултет и Клет. – Хаџи-Јованчић, Н. (2000). <i>Дечји атеље I,II.</i> Београд: Завод за уџбенике и наставна средства. – Арнхајм, Р. (1981). <i>Уметност и визуелно опажање,</i> Београд: Универзитет уметности – Каменов, Е., Филиповић, С. (2009). <i>Мудрост чула 3: дечје ликовно стваралаштво.</i> Нови Сад: Драгон			
Број часова	активне наставе	Теоријска настава: 2	Практична настава: 1
Методe извођења наставе: Менторски рад, интерактивна настава у мањим групама, дијалог на унапред најављене теме, стварање нових, оригиналних идеја и релација, трагање за информацијама у литератури и на интернету.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	/
практична настава	20	усмени испит	40
колоквијум-и	/		
семинар-и	20		

Студијски програм: Струковни мастер васпитач			
Назив предмета: Методика физичког васпитања			
Наставник/наставници: др Наташа Стурза Милић			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: нема			
<p>Циљ предмета: Унапређење знања из методике физичког васпитања о холистичкој природи развоја детета, значају и примени кретања у оквиру интегрисаног приступа учењу. Стицање и продубљивање знања за примену стратегија, иновативних поступака и метода мерења у циљу унапређења моторичког развоја и квалитета живота деце предшколског узраста. Развијање осетљивости студената за уочавање и решавање специфичности и проблема у физичком васпитању деце предшколског узраста уз позитивну комуникацију и сарадњу са свим актерима. Оспособљавање за (само)рефлексивно учење и критички однос према резултатима савремених научних истраживања и за њихову примену у циљу иновирања реалног програма. Развијање продубљеног знања из области методике физичког васпитања које ће омогућити уважавање различитости деце којој је потребна подршка.</p>			
<p>Исход предмета Студенти су оспособљени да: примене темељна знања из области методике физичког васпитања у циљу подстицања холистичког развоја деце; примењују стратегије, стваралачке и иновативне методе и поступке у циљу подстицања и процене моторичког развоја и квалитета живота деце пред. узраста; препознају значај кретања и моторичке игре за развијање реалног програма заснованог на интегрисаном приступу учењу; интегришу кретање кроз тематско и пројектно планирање са циљем иновирања предшколске праксе; препознају специфичности и проблеме у области физичког васпитања и знају да примене знања и практична истраживања у циљу њиховог решавања; препознају значај кретања и корективних вежби у раду са децом којој је потребна подршка; креирају и документују заједничке интегративне активности у оквиру стручне праксе у предшколској установи.</p>			
<p>Садржај предмета <i>Теоријска настава.</i> – Моторички програми (биотичка знања) у функцији подстицања холистичког развоја детета, утицаја на моторички развој и раст и решавања проблема насталих услед утицаја физичке неактивности и савременог начина живота. Интегрисан приступ организацији моторичких програма и креирање инспиративне средине за различите стратегије учења и истраживања деце, кроз тематско и пројектно планирање. Развој и процена моторичких способности у функцији припреме деце за живот и школу. Развој телесне целовитости и учвршћивање доминантне латерализације, перцепције, тачности, fine моторике и других способности потребних за стицање различитих умења од којих зависи успешност деце у интегралним областима. Стратегије креативног приступа учењу. Моторичка креативност деце предшколског узраста. Савремена научна истраживања из области методике физичког васпитања која могу допринети развоју деце пред. узраста, креирању и развијању реалног програма. <i>Практична настава.</i> – Препознавање недовољно заступљених моторичких програма (биотичких знања) код деце у реалном програму и свакодневном животу – стратегије подстицања и методички приступ решавању проблема. Приказ метода и примена мерних инструмената за процену моторичких способности. Подстицање и развој латерализације (телесне целовитости) екстремитета и чула, утврђивање доминантне лат., перцепције, самопроцене и атрибуције код деце. Осмишљавање и примена различитих стратегија подстицања и мерења моторичке креативности у раду са децом (<i>Олуја у мозгу, Осборнови механизми, Торенсов тест</i>). Критички приступ и примена савремених стратегија и резултата истраживања у креирању и развијању реалног програма са децом у предшколској установи. Покрет и редукација као средство подршке деци (дислексија са проблемом визуелно-просторне перцепције, АДХД, неизграђена латерализација и др.). Самостално и у тиму, интегрисање и документовање садржаја и практичних истраживања у непосредном раду са децом предшколског узраста у оквиру стручне праксе 2.</p>			
<p>Литература – Хејвуд, К.М. и Гечел, Н. (2017). <i>Моторички развој кроз живот</i> (поглавља: Перцепција и акција у развоју, латералност и лат. доминација; Знање као функционално ограничење моторичког развоја, стр. 229–283). Нови Сад: Факултет за спорт и физичко васпитање. – Пејовић, М. и сар. (2022). <i>Смернице за дијагностику и лечење поремећаја пажње са хиперактивношћу код деце и одраслих и Говедарица, Т. Општа редукација психомоторике (одабрана поглавља из књига)</i>. Београд: Институт за ментално здравље. – Стурза Милић, Н. (2021). <i>Дете у покрету – моторички развој деце предшколског узраста</i>. Вршац: ВШСВ (одабрана поглавља и истр. задаци). – Стурза Милић, Н. (2018). Креативни приступи учењу. <i>Зборник 23: Даровитост и креативни приступи учењу</i>, 31–44, Вршац: ВШСВ – Veselinov, D. (2021). <i>Didaktička kultura savremene predškolske ustanove</i>. Vršac: Visoka škola str. stud. za vaspitače „Mihailo Palov”.</p>			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 2		Практична настава: 1
<p>Методe извођења наставе. – Саморефлексивно и интерактивно учење, стварање нових идеја и релација, образлагање са реторичким питањима, проблемска и откривачка метода, компарирање, менторско вођење, критичко проучавање литературе.</p>			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	Поена
Активност у току предавања	10	писмени испит	/
Практична настава	20	усмени испит	40
Истраживачки задаци у раду са децом у ПУ	30	.....	

Студијски програм: Струковни мастер васпитач			
Назив предмета: Методика развоја говора (на српском језику)			
Наставник/наставници: др Љиљана Ј. Келемен Милојевић			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: нема			
<p>Циљ предмета. – Стицање продубљених знања студенткиња и студената о: савременом концепту писмености; примени стратегија, иновативних поступака и метода за развој ране писмености са циљем унапређења развоја говора и квалитета живота деце предшколског узраста; развоју ране писмености као скупу различитих знања и вештина које омогућавају деци да зароне у свет усмене и писане културе у подстицајном језичком окружењу заснованог на интегрисаном приступу учењу, кроз активности у којима различити начини усменог изражавања, симболичког бележења и писана комуникација имају сврху у самој активности, а не кроз издвојено подучавање деце читању и писању; различитим начинима графичког и других начина симболичког представљања и стварањем прилика за њихову практичну употребу у игри, као и развијањем свести о њиховој важности и корисности; значају интегрисаног приступа учењу и о улози васпитача у развоју ране писмености деце предшколског узраста. Надограђивање и богаћење вредности студенткиња и студената о значају контекстуалне праксе вртића, простора и просторних целина у вртићу у функцији развоја ране писмености деце предшколског узраста и вртића као заједнице учења и прилика за хоризонталну размену.</p>			
<p>Исход предмета. – По успешном завршетку курса, од студенткиња и студената се очекује да: проширују сазнања и искустава деце повезивањем различитих врста ране писмености; критички анализирају, а након тога и имплементирају савремени концепт развоја ране писмености у праксу за развијање реалног програма; примењују стратегије, методе рада и поступке за развој ране писмености код деце раних узраста и развијају програме за праћење и подстицање развоја говора; креирају и организују подстицајно језичко, социјално и физичко окружење за игру и стицање искуства у комуникацији кроз игру и истраживање; креативно примењују стручна знања, умења и вредности у раду са децом на развоју ране писмености, у складу са њиховим узрастним и развојним особеностима; креирају инспиративну средину, подстицајни простор и просторне целине у вртићу за учење и истраживање у функцији развоја ране писмености деце предшколског узраста; развијају теме/пројекте смисленим учешћем и сарадњом, као заједницом учешћа вршњака и одраслих у функцији развоја ране писмености рефлексивним преиспитивањем праксе и употребом педагошке документације и њених алата.</p>			
<p>Садржај предмета</p> <p><i>Теоријска настава.</i> – Савремени концепт писмености. Улога васпитача као доброг говорног модела. Усмени и писмени говор као два вида реализације језика. Значај неговања културе усменог и писменог изражавања. Основна својства доброг говора. Циљеви и задаци развоја ране писмености. Подршка васпитача у развоју ране писмености деце предшколског узраста. Савремене стратегије, специфичне методе и поступци рада у функцији развоја ране писмености. Систем језичких, моторичких и графомоторичких вежби у раду са децом предшколског узраста. Упознавање графичке структуре слова кроз игру и истраживање. Вежбе за препознавање и разликовање облика слова претварањем, упоређивањем и моделовањем помоћу неструктурираних, полуструктурираних и дидактичких материјала и средстава. Значај инспиративног окружења за интегрисани приступ учењу и холистички развој деце предшколског узраста. Критички приступ и анализа савремених научних истраживања из области развоја ране писмености и развоја говора.</p> <p><i>Практична настава.</i> – Критичко-партиципативна анализа актуелних теоријско-вредносних постулата о савременом концепту писмености. Анализа савремених стратегија учења, специфичних метода и поступака рада у функцији развоја ране писмености. Анализа постојећих и осмишљавање иновативних система језичких, моторичких и графомоторичких вежби и игара у раду са децом предшколског узраста (визуелне и акустичке вежбе и игре, вежбе и игре дисања, вежбе артикулације, вежбе за усвајање појмова глас и реч, лексичке и синтаксичке вежбе и игре, игре за препознавање и разликовање облика слова, вежбе за развијање крупне и ситне моторике, графомоторичке вежбе) у реалном програму, као интегрални део тематског и пројектног планирања. Анализа и примена неструктурираних, полуструктурираних и дидактичких материјала и средстава у функцији развоја ране писмености и симболичког изражавања. Анализа и вредновање примера добре праксе, са циљем унапређивања сопствених активности у предшколској установи. Осмишљавање подстицајног простора за пружање подршке развоју ране писмености – радионичарски рад. Самостално и у тиму, интегрисање и документовање садржаја у непосредном раду са децом предшколског узраста у оквиру Стручне праксе 2.</p>			
<p>Литература: 1. Веселинов, Д. (2022). <i>Контекстуална пракса вртића и инспиративно окружење за развијање реалног програма</i>. Вршац: Висока школа струковних студија за васпитаче „Михаило Палов”. (Извор на латиници.) 2. Ђорђевић, И. (2023). <i>Лепа реч приручник за унапређивање културе говора</i>. Вршац: Висока струковна васпитачка и медицинска школа у Вршцу. 3. Вељковић Станковић, Д. и Ђорђевић, И. (2018). Писменост новог доба из перспективе будућих васпитача и наставника. <i>Примењена лингвистика</i> 19, 7–22. 4. Келемен Милојевић, Љ. (2021). <i>Развој говора у предшколској установи</i>. Вршац: Висока школа струковних студија за васпитаче „Михаило Палов”. (6. поглавље) 5. Келемен Милојевић, Љ. и Ђорђевић, И. (2019). <i>Кад би Сунце проговорило језичке и драмске игре</i>. Вршац: Висока школа струковних студија за васпитаче „Михаило Палов”. 7. <i>Основе програма предшколског васпитања и образовања, Концепција основа програма – Године узлета</i>, Београд: Завод за унапређивање образовања и васпитања, 2018.</p>			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 2	Практична настава: 1
<p>Методе извођења наставе. – Теоријско-практична анализа, дискурс метода, хеуристичке методе разговора и истраживања (<i>брејнсторминг</i>), критичко промишљање, решавање проблемских ситуација, интерактивна настава и радионичарски рад, стварање нових идеја и релација, менторско вођење, критичко проучавање литературе.</p>			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	50
практична настава	40	усмени испит	/
колоквијум-и	/	.....	
семинар-и	/		

Студијски програм: Струковни мастер васпитач			
Назив предмета: Методика развоја говора (на ромском језику)			
Наставник/наставници: др Марија Александровић			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: нема			
Циљ предмета Кроз аналитичко-синтетичка вежбања и теоријску наставу, студенти мастер студија треба да стекну знања и развију вештине које ће употребити у раду са децом предшколског узраста, а у вези са самосталним повезивањем гласова у речи, речи у реченице и тиме стварања осећаја за метрику ромског језика.			
Исход предмета – Студенти су оспособљени за квалификовану припрему детета предшколског узраста за почетак читања и писања на ромском језику. – Студенти су оспособљени за анализу, синтезу, предвиђање решења, критичко промишљање и рефлексивни приступ примени усвојених знања и решавања проблема у васпитно-образовној пракси, уз позитивну комуникацију и сарадњу са свим актерима у друштвеној средини. – Студенти су оспособљени да прате савремену стручну литературу и трендове развоја предшколског васпитања и образовања;			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> 1. Усвајање фонетске норме код деце предшколског узраста 2. Усвајање морфолошке норме код деце предшколског узраста 3. Усвајање синтаксичке норме код деце предшколског узраста 4. Визуелизација језика и посматрање 5. Акустика и слушање 6. Разумевање и усвајање појма гласа 7. Фонолошки систем ромског језика 8. Разумевање и усвајање појма речи 9. Разумевање и усвајање појма реченице 10. Упознавање са појмом писма и стандардизације као и његове сврхе и улоге у свакодневном животу 11. Настава ромског језика као изборни предмет у основним школама 12. Основи моторике 13. Усвајање аспирата у ромском језику 14. Кратке усмене форме на ромском језику у служби развоја говора деце предшколског узраста 15. Приче и бајке у функцији развоја креативности <i>Практична настава.</i> – Истраживачки задатак у виду семинарског рада			
Литература 1. М. Александровић (2023): Символи усмене књижевности Рома – заступљеност и значење. Центар за истраживања и очување културе Рома, Нови Сад. 2. М. Aleksandrović (2024): Mitološka bića Roma u ruhu umjetničke bajke - E mitologia rromengi ande nevo furjavipe. Udruženje Kulturni centar Roma, Tuzla, BiH. 3. М. Aleksandrović (2023): „Kaj garadilo o Čikalo? [Gde se sakrio Čikalo?]- Edukativna slikovnica početnih matematičkih pojmova]. Novi Sad: Centar za istraživanja i očuvanje kulture Roma; 4. М. Aleksandrović (2022): <i>Nava, nava kazom si tumen thava?</i> [Reči, reči koliko imate konaca? – Početnica na romskom jeziku] Novi Sad: Centar za istraživanja i očuvanje kulture Roma. 5. М. Александровић (2020): Čikalo sikljoj te ginavel – сликовница за децу. Нови Сад: Центар за истраживања и очување културе Рома.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 2	Практична настава: 1
Методе извођења наставе Академско излагање; вербално-текстуална метода, критичко проучавање литературе, интерактивна настава у мањим групама.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	50
практична настава	/	усмени испит	20
колоквијум-и	/	.....	
семинар-и	10		

Студијски програм: Струковни мастер васпитач			
Назив предмета: Методика развоја говора (на румунском језику)			
Наставник/наставници: проф. др Маринел Негру			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 3			
Услов: /			
Циљ предмета Темељни је циљ студијског програма да укаже на изузетну улогу савремених стратегија у подстицању развоја говора у креирању и развијању тема/пројеката са децом са посебним нагласком на развој ране писмености деце у предшколским установама у којима се васпитно-образовни рад одвија на румунском језику – као матерњем језику.			
Исход предмета Стечена знања будућих мастер васпитача о различитим стратегијама учења деце предшколског узраста усмерених на потребу да дете дође у контакт са писменошћу много раније него што је спремно самостално да чита и пише; коришћење различитих могућности за комуникацију на румунском књижевном језику.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Увод – општа питања развоја говора. Карактеристике говора деце предшколског узраста. Могући проблеми у говору деце предшколског узраста. Усвајање фонетске норме румунског језика код деце предшколског узраста. Усвајање морфолошке норме румунског језика код деце предшколског узраста. Разумевање и усвајање појма глас, реч и реченица. Дефинисање појма рана писменост. Ново/редефинисано схватање ране писмености. Предчиталачке вештине. Кључни фактори у развоју ране писмености. Пројекти и програми за подстицање ране писмености у свету и Србији. Дефиниција сликовнице. Сликownица као књижевна врста. Педагошки аспекти традиционалних и савремених сликовница. Функције и врсте сликовница. Методе и поступци који се користе у подстицању развоја говора на предшколском узрасту. Говорни развој и његов значај за развој ране писмености. Језичке вежбе у оспособљавању деце за читање. Структура планираних ситуација учења које се базирају на језичким вежбама/играма с посебним акцентом на стваралачки рад деце. Методичка структура интегрисане ситуације учења намењене подстицању говорних вештина посредством других програма васпитно-образовног рада присутних у основама програма предшколског васпитања и образовања. Евалуација активности намењених подстицању развоја говора. Методе и поступци евалуације (текуће праћење, разговор, усмене, писмене и практичне провере, портфолио, пројекат итд.). <i>Практична настава.</i> – Језичке вежбе којима се деца припремају за читање (вежбе посматрања и запажања, вежбе слушања). Вежбе артикулације и дисања. Вежбе за усвајање појмова глас и реч. Лексичке вежбе (ономатопеја, деминутиви, антонимија и синонимија, породице речи, тематске групе речи и др.). Синтаксичке вежбе. Студенти ће самосталном анализом одабраних сликовница утврђивати њихову вредност односно критеријуме које би требало да задовољи прва књига за децу и заједничком дискусијом покушати успоставити модел за ваљани одабир сликовница. Израда планираних ситуација учења које се базирају на језичким вежбама/играма на задату тему, односно интегрисаном приступу васпитно-образовним ситуацијама учења намењеним подстицању говорних вештина на предшколском узрасту.			
Литература – Balint, M. (2008). <i>Metodica activităților de educare a limbajului în învățământul preșcolar. Didactica limbii și literaturii române.</i> Cluj-Napoca: Universitatea Babeș – Bolyai. – Ilica, A., Negru, M. (2007). <i>Didactica limbii române și a lecturii.</i> Vrsac: Viša škola za obrazovanje vaspitača. – Mitu, F. (2000). <i>Metodica activităților de educare a limbajului.</i> București: Editura Pro Humanitas. – Stan, L. (2014). <i>Pedagogia preșcolariității și școlariității mici.</i> Iași: Editura Polirom. – Țăran, A. (2007). <i>Limba română cu caiet de lucru pentru preșcolari.</i> Beograd: ZUNS. – Zalar, D., Boštjančić, M., Schlosser, V. (2008). <i>Slikovnica i dijete 1: kritička i metodička bilježnica 1.</i> Zagreb: Golden marketing-Tehnička knjiga. – 7. Zalar, D., Boštjančić, M., Schlosser, V. (2009). <i>Slikovnica i dijete 2: kritička i metodička bilježnica 2.</i> Zagreb: Golden marketing-Tehnička knjiga.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 2	Практична настава: 1	
Методе извођења наставе Академско излагање; вежбе. Вербално-текстуална метода, метода демонстрације, аналитичко слушање, метода стваралачког рада, истраживачка метода, учење откривањем, интерпретација, симулација, моделовање, методе евалуације, проблемско учење.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	Поена
активност у току предавања	20	писмени испит	/
практична настава	20	усмени испит	30
колоквијум-и	/		
семинар-и	30		

Студијски програм: Струковни мастер васпитач	
Стручна пракса 2	
Наставник или наставници задужени за организацију Стручне праксе 2: предметни наставници (II семестар) и координатори праксе	
Број ЕСПБ: 3	
Услов: Реализована и евидентирана Стручна пракса 1.	
<p>Циљ. – Примена стратегија успешног подучавања, активног и интерактивног учења, кроз критичко анализирање савремених педагошких стремљења и њихову имплементацију у конкретним условима васпитне ситуације. Примена стратегија развијања курикулума који се заснива на игри, уз пружање прилика за активно учешће у развијању интегрисаног приступа учењу у пракси. Овладавање техникама за праћење и подржавање дечијих потенцијала, аутентичних искустава и различитих начина изражавања и учешћа уз подржавање дечије игре као приступа стварности. Упознавање различитих начина, облика и модела успостављања и развијања партнерских односа предшколске установе (са породицом, школом и друштвеном заједницом). Уочавање специфичних проблема у васпитно-образовном раду као истраживачких проблема и предузимање истраживања у функцији унапређења праксе. Развијање вештина самоевалуације и вештина васпитача као рефлексивног практичара.</p>	
<p>Очекивани исходи. – Студент је оспособљен да интегрише знања и умења из различитих васпитно-образовних подручја и сагледава их у контексту холистичког развоја деце. Оспособљеност за самосталну реализацију дечијих игровних и других активности у предшколској установи, планирање и реализацију пројекта и критичко сагледавање метода и начина праћења и документовања реалног програма. Након обављене Стручне праксе 2 студент интегрише методичка знања различитих подручја у планирање и развијање реалног програма и критички уочава проблем из праксе који ће истражити и на чијем превазилажењу и унапређивању ће практично радити. Студент самостално бира и реализује оне моделе партнерства предшколске установе са породицом, школом и друштвеном заједницом који у највећем степену одговарају конкретном контексту живљења деце, васпитача и родитеља. Студенти уважавају различитост и инклузивни приступ у раду са децом којој је потребна додатна подршка.</p>	
<p>Садржај Стручне праксе 2</p> <p>Стручна пракса 2 се темељи на самосталном и истраживачком раду студената уз стручно вођење ментора – предметних наставника. Стручна пракса 2 се одвија у предшколским институцијама уз подршку васпитача-ментора. У систем Стручне праксе 2 студенти интегришу темељно стечена предметно-специфична знања и способности. У оквиру Стручне праксе 2 студент треба да покаже да поседује темељно знање и дидактичко-методичке вештине и компетенције за самосталан рад са децом предшколског узраста кроз различите видове активности и да покаже компетенције у решавању проблема у подручју непосредног рада са децом и развијања реалног програма. Кроз садржаје Стручне праксе 2 студенти развијају професионалну интеракцију и критичку рефлексију на следећи начин: развијају интегрисани приступ кроз тематско и пројектно планирање, интегрисањем различитих предметно-специфичних и методичких знања у планирању и развијању реалног програма, осмишљавањем подстицајног простора и откривање места учења у реалном контексту, подржавањем дечијих потенцијала, добробити, заједничког учешћа, аутентичних искустава, непосредних доживљаја и различитих начина изражавања, подржавањем дечије игре као приступа стварности, моделовањем истраживачког и стваралачког односа, уважавањем различитости и инклузивног приступа у раду са децом којој је потребна додатна подршка и др. У оквиру Стручне праксе 2 студенти треба да покажу иницијативност за организовање заједничких активности и доношење одлука о међусобној сарадњи кроз интегрисани приступ учењу. Напредно коришћење алата педагошке документације укључујући креирање заједничког портфолија, као посебног облика педагошког документовања, са различитим изворима: наративни записи, видео снимци, цртежи, мапе, скице, шеме, графикони, панони, панели. Мастер студенти на своју иницијативу могу приступати Информалној пракси 2 која се одвија изван формалних образовних институција, унутар контекста васпитно-образовног рада са децом предшколског узраста, са циљем развоја пожељних компетенција рефлексивних практичара.</p>	
Број часова	3
Методе извођења (Само)рефлексивно учење, самосталан истраживачки рад, консултације, менторски рад.	
<p>Оцена знања – евалуација Стручне праксе 2</p> <p>О свом раду води се портфолио, а вредновање реализованих садржаја Стручне праксе 2 врше предметни наставници кроз приписивање предвиђеног броја сати. Сваки наставник у оквиру свог предмета вреднује задатке које студенти реализују у складу са поенима акредитацијом предвиђеним за предиспитне обавезе за тај предмет. Повезаност задатка са одговарајућом темом из студијског предмета сваки наставник планира кроз неколико нивоа: упознавање и испитивање тематике са студентима на теоријском и на практичном нивоу, систематском критичком анализом и вођеном фокусираном рефлексijом. Васпитачи ментори потписују обрасце реализованих активности.</p>	

Студијски програм: Струковни мастер васпитач			
Назив предмета: Језичко стваралаштво			
Наставник/наставници: др Ивана Ђорђевић			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: нема			
<p>Циљ предмета. – Надоградња постојећих знања студенткиња и студената мастер струковних студија о језичком стваралаштву и унапређивање њихових умења да подстичу језичко стваралаштво деце, култивишу дечје језичке игре и језичке творевине, подржавајући дечје иницијативе и самоизражавање; неговање код студенткиња и студената вредности о стваралаштву као суштинском људском својству и усавршавање стваралачких потенцијала самих студенткиња и студената и њихових компетенција за моделовање стваралачког односа које ће моћи да примене у непосредном раду са децом, за професионални развој и у свакодневном животу.</p>			
<p>Исход предмета. – По успешном завршетку курса, од студенткиња и студената (будућих струковних мастер васпитача) очекује се да: 1) имају продубљена знања из језичког стваралаштва као извора садржаја у развијању предшколског програма; 2) развијена умења за неговање дечјег језичког стваралаштва, као и за креирање инспиративне средине за његово систематско подстицање; 3) у раду са децом креативно примењују знања, умења и негују вредности о језичком стваралаштву, а у складу са дечјим узрасним и развојним особеностима, уз подстицање партиципације деце; 4) развијају иницијативност, сарадњу и стваралаштво у реализацији предшколског програма, користећи могућности савременог контекста; 5) олемењују сопствене и стваралачке потенцијале деце и вреднују важност сталног усавршавања, праћења и примене новина у струци.</p>			
<p>Садржај предмета</p> <p><i>Теоријска настава.</i> – Уводни импулси: развијање дечјег стваралаштва (појам, карактеристике и функције стваралаштва; формално-функционална обележја језика и стваралачка природа човека; језик као инстанца стваралаштва). Језичко стваралаштво (појмовно и теоријско одређење; продукти језичког стваралаштва; карактеристике језичких творевина деце; концептуализација језичког стваралаштва из перспективе васпитача). Језичке игре и језичко стваралаштво. Књижевност као импулс за језичко стваралаштво (римована проза Бране Цветковића, Ршумовићеве риме у предшколским установама, стваралачка радионица Душана Душка Радовића, народна књижевност и језичко стваралаштво). Примена фокализације за подстицање и неговање језичког стваралаштва деце. „Деца путују по океану речи” – граматика и језичко стваралаштво (домаћа и страна искуства). Развијање језичког стваралаштва деце у различитим комуникативним дискурсима. Систематско подстицање дечјег језичког стваралаштва у предшколским установама. Неговање језичког стваралаштва деце предшколског узраста – улога васпитача. <i>Од потенцијала до постигнућа:</i> путокази за унапређивање стваралаштва деце и васпитача.</p> <p><i>Практична настава.</i> – „Како стварамо језиком” – уводна дискусија. „Основна својства доброга говора” – усмене и писмене вежбе. „Зашто је ово море негде изгужвано, а негде испеглано?” и друге језичке творевине деце (истраживачки рад студената на прикупљању језичких творевина деце, презентација рада). Могућности стваралачке обраде књижевних текстова – проучавање литературе и излагање студенткиња и студената. Из синтаксичке парадигматике: развијањем реченичних кондензатора до стваралаштва – образлагање са примерима. Приказ интегрисаног подстицаја дечјег језичког стваралаштва (кроз невербалне игре и активности, ликовно, музичко и др. стваралаштво итд.) и групна анализа запажања и увида студенткиња и студената о могућности подстицања дечјег језичког стваралаштва у пракси. Употреба ИКТ-а у служби неговања стваралаштва деце и васпитача – виртуелна изложба <i>Искажи на прикажи</i>. Улога васпитача у неговању језичког стваралаштва деце предшколског узраста (/само/евалуација).</p>			
<p>Литература</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Избор из радова:</i> Ђорђевић, И. (2023). Језичко стваралаштво из перспективе васпитача – когнитивни приступ. У (Stojanović, A., gl. i odg. ur.; Palinkašević, R., ur. izdanja): <i>Тематски часопис За јединствени нови образовни дизајн</i> (стр. 149–164). Вршац: Висока струковна васпитачка и медицинска школа; Ђорђевић, И. (2018). Језичке и поетско стваралаштво Раше Попова. У: <i>Панорама света дечијства: енциклопедијски и ренесансни дух Раше Попова</i> (стр. 104–114). Вршац: Висока школа струковних студија за васпитаче „Михаило Палов”; Келемен Милојевић, Љ., Ђорђевић, И. (2018). Подстицање језичког стваралаштва деце предшколског узраста и ученика применом парадигматских игара. У: <i>Зборнику 23</i> (стр. 168–178). Вршац: Висока школа „Михаило Палов”. – <i>Одобрана поглавља:</i> Ђорђевић, И. (2016). Поглавље: Примена глаголских прилога за подстицање језичког стваралаштва и развоја говора деце предшколског узраста. У: <i>Методички приступи лингвистичкој грађи о глаголским прилозима</i> (стр. 130–135). Вршац: Висока школа; Мађановић, А. i sar. (1990). <i>Дечје језичке игре</i>. Београд: Завод за удџбенике и наставна средства; Сарајево: Свјетлост (<i>Игре говором и језиком</i>, 29–55; <i>Језичко стваралаштво у дечјим вртићима</i>, 71–91). – Каменов, Е. (2010). <i>Мудрост чула, 4. део – Дечје говорно стваралаштво</i>. Нови Сад: Драгон. – Маљковић, М., Марковић, М. (2016). <i>Језичко стваралаштво – педагошки изазов: стваралачка интерпретација књижевних жанрова са децом предшколског узраста</i>. Кикинда: Висока школа за образовање васпитача (Кикинда: Бис). – <i>Језичко стваралаштво (радни материјал и анотације, 2023/ 24, прир. Ђорђевић, И.) и др. литература – блог креиран за потребе предмета (аутор блога: др Ивана Ђорђевић): https://stvaralastvo.wordpress.com/ (Језичко стваралаштво, 2024).</i> 			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 2	Практична настава: 2	
<p>Методе извођења наставе. – Академско излагање, вербално-текстуална метода, образлагање са реторичким питањима, дискусија на унапред најављену тему; групна анализа запажања и увида студенткиња и студената о подстицању дечјег језичког стваралаштва у пракси, истраживачка метода (прикупљање дечјих језичких творевина), самоорганизовано и интерактивно учење, критичко проучавање литературе.</p>			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	/	писмени испит	/
практична настава	25	усмени испит	50
колоквијум-и	25	..... /	/
семинар-и	/	/	/

Студијски програм: Струковни мастер васпитач			
Назив предмета: Хеуристичке математичке игре			
Наставник/наставници: др Александра Симић			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: нема			
Циљ предмета Оспособљавање студената за примену хеуристичких метода, поступака и техника учења, креирање, имплементацију и евалуацију хеуристичких игара које подстичу развој математичких компетенција код деце предшколског узраста.			
Исход предмета По завршетку курса студенти ће разумети значај перцепције, визуелног мишљења, учења путем открића и решавања проблема, појам и врсте хеуристичких игара, њихову улогу и значај у формирању почетних математичких појмова. Схватиће везу између хеуристичких стратегија учења, истраживачких активности деце и развоја пресимболичког мишљења деце са друге стране. Биће оспособљени за креирање, примену и евалуацију различитих врста хеуристичких игара у раду са децом предшколског узраста.			
Садржај предмета <i>Теоријски.</i> – Перцепција. Познавање облика. Гешталтни приступ Макса Вертхајмера формирању појмова. Визуелно мишљење. Слика – знак – реч. Брунерова теорија учења путем открића. Учење путем игре З. Дениза. Појам и класификација хеуристичких дидактичких игара према: циљевима, садржају, техникама откривања, облицима и средствима рада. Игре једначења. Игре визуелне дискриминације. Стваралачке математичке игре. Комбинаторне игре. Експерименталне математичке игре. Мултимедијалне дидактичке игре. Значај хеуристичких игара за развој креативности и афирмацију дечијег стваралаштва. <i>Практична настава.</i> – Студенти ће бити упознати за примерима и оспособљени за креирање различитих врста хеуристичких дидактичких игара које се заснивају на разноврсним модалитетима учења путем открића: игре визуелне дискриминације, игре једначења, стваралачке игре, комбинаторне игре, експерименталне игре – игре репрезентација и сл. У току практичне наставе биће укључени у креирање мултимедијалних формата хеуристичких дидактичких игара.			
Литература – Мандић, А. (2014). <i>Хеуристичке дидактичке (математичке) игре</i> . Београд: Универзитет у Београду, Учитељски факултет. – Арнхајм, Р. (1995). <i>Vizuelno mišljenje</i> . Београд: Univerzitet umetnosti. – Арнхајм, Р. (2003). <i>Novi eseji o psihologiji umetnosti</i> . Београд: Univerzitet umetnosti.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 2	Практична настава: 2
Методe извођења наставе. – Дијалoшка, демонстрaтивно-илустрaтивнa, проблемскa и пројектнa.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	60	усмени испит	30
колоквијум-и	/	.....	
семинар-и	/		

Студијски програм: Струковни мастер васпитач			
Назив предмета: Страни језик за децу кроз драму, музику и покрет			
Наставник/наставници: др Јелена Пртљага			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: нема			
Циљ предмета: Оспособљавање студената за рад са децом на енглеском језику кроз игру, драму, музику и покрет следећи принципе холистичког развоја деце предшколског узраста.			
Исход предмета По успешном завршетку курса, студенти: самостално осмишљавају идеје за рад са децом предшколског узраста на страном језику, процењују лексички фонд и граматичке структуре адекватне за комуникацију са овим узрастом на страном језику, као и фонд језичких структура страног језика за који се очекује да га деца усвоје. Студенти израђују материјал потребан за реализацију осмишљених и испланираних ситуација учења, користе информационе технологије у припреми за реализацију испланираног и осмишљавају њихову имплементацију у конкретном раду са децом предшколског узраста. Студенти су способни да интегришу методичка знања у планирање и развијање реалног програма као и да створе сигурно и подстицајно окружење за учење страног језика и развој деце у предшколској установи. Исто тако, студенти су оспособљени за интегрисање методичких знања у планирање и развијање реалног програма и осмишљавање подстицајног простора и откривање места и тренутка учења енглеског језика у реалном контексту кроз полуурањање.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> и вежбе су веома тесној вези при чему се кроз теоријски део наставе студенти уводе у следеће области: Учење језика у раном детињству. Учење и усвајање другог језика. Индивидуалне разлике у учењу другог језика. Преглед теорија учења другог језика. Посматрање учења и поучавања другог језика. Учење другог језика у радној соби кроз полуурањање. Преглед популарних идеја о учењу језика. Потпуни физички одговор. Интегративни приступ учењу страног језика на раном узрасту. Примена комуникативно-искуственог метода у раду са предшколском децом. Идеје за учење страног језика кроз игру, драму, покрет и друге игролике активности. <i>Практична настава</i> Разрада и реализација активности поучавања енглеског језика кроз узрасто примерене садржаје у свим васпитно образовним областима и њихова анализа. Разрада реализација активности учења енглеског језика кроз игру, драму, музику и покрет.			
Литература – Genesee, F. (1994). <i>Educating second language children: The whole child, whole curriculum, the whole community</i> . Cambridge: CUP. – Lewis, G. & Bedson, G. (1999). <i>Games for Children</i> , Oxford: OUP. – McKay P. & Guse J. (2007). <i>Five-Minute Activities for Young Learners</i> . Cambridge: CUP. – Pinter, A. (2006). <i>Teaching Young Language Learners</i> , Oxford: OUP. – Prtljaga, J. (2020). <i>Učenje i poučavanje stranog jezika na ranom uzrastu</i> . Vršac: Visoka škola strukovnih studija za vaspitače „Mihailo Palov”. – Reilly V. & Ward S. M. (1997). <i>Very Young Learners</i> . Oxford: OUP. – Wright, A. (2001). <i>Art and Craft with Children</i> . Oxford: OUP.			
Број часова	активне наставе	Теоријска настава: 2	Практична настава: 2
Методe извођења наставе Академско излагање, шематско приказивање структуре садржаја, расправа на унапред најављену тему, образлагање ставова у расправи, активна студентска радионица, трагање за садржајима и дидактичким средствима на интернету, самоорганизовано и интерактивно учење и практични радови.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	/
практична настава	10	усмени испит	30
колоквијум-и	50	.....	
семинар-и	/		

Студијски програм: Струковни мастер васпитач			
Назив предмета: Традиционална култура Рома и дете предшколског узраста			
Наставник/наставници: др Марија Александровић			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: нема			
Циљ предмета Оспособити студенте да упознају традиционалну културу Рома и стечено знање примене у раду са децом предшколског узраста.			
Исход предмета – Студенти су у стању да препознају културно наслеђа Рома и његов васпитно-образовни утицај на дете предшколског узраста. – Студенти су оспособљени за анализу, синтезу, предвиђање решења, критичко промишљање и рефлексивни приступ примени усвојених знања и решавања проблема у васпитно-образовној пракси, уз позитивну комуникацију и сарадњу са свим актерима у друштвеној средини. – Студенти су оспособљени да прате савремену стручну литературу и трендове развоја предшколског васпитања и образовања.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава.</i> – У склопу курса студенти ће слушати следеће области: 1. Стереотипи и предрасуде према ромској култури 2. Ромска култура као историјска категорија 3. Процеси који утичу на промену идентитета 4. Ромска традиционална култура 5. Шта је ромска култура? 6. Традиционална подела ромских група у Србији 7. Усмена традиција Рома 8. Ромска занимања 9. Обичаји и веровања Рома 10. Верски празници Рома 11. Обичајно право код Рома 12. Ромско дете у ПУ – језичке и културне баријере 13. Садржаји из ромске културе у служби развијања интеркултуралности у ПУ 14. Васпитно-образовна улога културе 15. Родитељи и културно наслеђе као чиниоци који утичу на развој детета <i>Практична настава.</i> – Истраживачки задатак у виду семинарског рада.			
Литература 1. Александровић, М. (2023). <i>Симболи усмене књижевности Рома – заступљеност и значење</i> . Нови Сад: Центар за истраживања и очување културе Рома. 2. Aleksandrović, M. (2024). <i>Mitološka bića Roma u ruhu umjetničke bajke - E mitologia rromengi ande nevo furjavipe</i> . Tuzla, BiH: Udruženje Kulturni centar Roma. 3. Ацковић, Д. (2013). <i>Традиционална култура Рома у Србији</i> . Београд: Rrominterpress. 4. Ацковић, Д. (2014). <i>Писани световни и духовни текстови на ромском и о Ромима</i> . Београд: Rrominterpress. 5. Александровић, М. (2012). <i>Баџила сам јабуку у пећ</i> . Нови Сад: Завод за културу Војводине.			
Број часова	активне наставе	Теоријска настава: 2	Практична настава: 2
Методe извођења наставе Академско излагање; вербално-текстуална метода, критичко проучавање литературе, интерактивна настава у мањим групама.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	50
практична настава	/	усмени испт	20
колоквијум-и	/	.....	
семинар-и	10		

Студијски програм: Струковни мастер васпитач			
Назив предмета: Савремени теоријско-методички аспекти организације развоја говора на предшколском узрасту (на румунском језику)			
Наставник/наставници: проф. др Маринел Негру			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: нема			
Циљ предмета Темељни је циљ студијског програма да студенти стекну најновија теоријско-методичка и практично-апликативна знања из области васпитно-образовног рада и практично се оспособљавају за истраживање и подстицање говорног развоја деце, развоја имагинације кроз упознавање и тумачење књижевних текстова и других медија, као и елемената сопствене културе и култура других народа, развоја ране писмености, графомоторике и језичког стваралаштва деце у оквирима интегрисаних активности.			
Исход предмета Оспособљеност студената/васпитача за самостално иницирање, вођење и развијање процеса пројектног учења на атрактиван, флексибилан и мобилизирајући начин, које ће усмерити дете ка истраживању и практичној примени наученог. Спремност детета да искаже своју креативност у области развоја говора.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> I Теоријско-методички аспекти организације развоја говора на предшколском узрасту. Представљање основа програма предшколског васпитања и образовања. Дидактичко-методичке стратегије специфичне за област развоја говора. Матрица циљева – садржаји, стратегије, методе, поступци, наставна средства – евалуација. Испитивање и праћење говорног развоја деце, сагледавање дечјег поимања света кроз асоцијативни и тест-речник, као и кроз друге експерименталне методе истраживања дечјег говорног развоја. Значај и употребљивост приче као књижевне форме у развоју говора. Интерактивне методе (критичког мишљења) примењене у развоју говора кроз приповедање. II Књижевност за децу и развој говора на предшколском узрасту Општи приказ. Приче за децу прилагођене развоју говора на предшколском узрасту. Улога прича у подстицању развоја говора на румунском језику. Укључивање елемената сопствене културе и култура других народа у васпитно-образовни процес. III Практично-апликативна знања и њихова улога у подстицању развоја говора Истраживање релевантне литературе и других извора у току припремања методичког одговора на издвојена питања. Сагледавање издвојених проблема и садржаја са становишта других дисциплина. Припрема материјала и осмишљавање подстицајне средине за васпитно-образовни рад. Документовање полазишта и праваца развоја истраживачких питања у раду са децом. <i>Практична настава</i> Индивидуални и тимски искуствени рад студената у циљу савладавања, пројектних задатака из области развоја говора. На основу интересовања деце са којом раде прате и подстичу осмишљавање нових проблемских ситуација, на њима граде и развијају пројекат и састављају извештај.			
Литература – Breben, S., Gongea, E., Ruiu, G., Fulga, M., (2002). <i>Metode interactive de grup-ghid metodic</i> . Craiova: Editura Arves. – Balint, M. (2008). <i>Metodica activităților de educare a limbajului în învățământul preșcolar. Didactica limbii și literaturii române</i> . Cluj-Napoca: Universitatea Babeș – Bolyai, Facultatea de psihologie și științe ale educației. – Ilica, A., Negru, M. (2007). <i>Didactica limbii române și a lecturii</i> . Vrsac: Vișa škola za obrazovanje vaspitača. – Ministerul Educației și Cercetării,(2002), <i>Metoda proiectelor la vârstele timpurii</i> . București: Editura Miniped. – Voiculescu, F. (2009). <i>Metodologia cercetării în științele educației – curs pentru programul de masterat Management educațional</i> , Seria Didactica. – Милатовић, В. (2009). <i>Методика развоја говора</i> , Београд: Учитељски факултет. – Росић, Т. (2008). <i>Методика развоја говора, изабрани текстови</i> , Јагодина: Педагошки факултет.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 2		Практична настава: 2
Методe извођења наставе Монолошка, дијалoшка, демонстративна, методе илустративних и писаних радова, читања и рада на тексту.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	/
практична настава	20	усмени испит	30
колоквијум-и	/		
семинар-и	30		

Студијски програм: Струковни мастер васпитач			
Назив предмета: Аудио-визуелна уметничка моделирања на предшколском узрасту			
Наставник/наставници: др Еуђен Чинч, мр Невена Чолаков			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: нема			
Циљ предмета. – Упознавање студената са основним појмом, поделом и специфичностима, као и различитим формама нових медија, аудио и визуелне комуникације у уметности као и могућностима холистичког деловања кроз поменуте садржаје у вртићу. Овладавање специфичним уметничким дисциплинама, попут дигиталне ликовне уметности и музике, фотографије, видео уметности, анимације, електронске музике, итд. Стицање знања и вештина о стратегијама моделовања, које се могу применити у раду са децом, када су у питању нови аудио-визуелни медији и обједињавање истих са традиционалним ликовним и мзичким медијима у свакодневном раду са децом.			
Исход предмета. – По успешном завршетку курса, студенти стичу одређена знања и вештине из области аудио-визуелних уметности и њиховог моделирања за деловање у вртићу. Самостално примењују нове ликовне и музичке медије у свакодневном деловању са децом у оквиру пројектних активности. Студенти образују критичко-рефлексивни приступ култури и уметности, знају да користе релевантну литературу и информације са инетрнета.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава.</i> – Развој нових аудио-визуелних медија кроз историју уметности и историју музике. Приказ различитих теорија о новим медијима и ликовној комуникацији у контексту холистичког образовања деце у вртићу. Начини примене класичних ликовних материјала у сврхе развијања комуникације кроз нове медије. Утицај нових медија и ликовне комуникације на свакодневни живот и развој детета. Савремени медији за музичко деловање и могућности које нуде. Музички аранжмани за децу и холистичке примене; Рецепција и перцепција музике у савременом дигиталном свету; Музички звук у реалном и виртуелном свету; Ванмузички материјали у аудио – визуелном свету детета; Одлике звука и негативне перцепције код деце. <i>Практична настава.</i> – Индивидуални и тимски искуствени рад студената у циљу савладавања, пројектних задатака из области аудио-визуелних уметности. Израда практичних вежби, повезаних у целине на пољу фотографије, дигиталног моделовања, анимације, видео уметности.			
Литература – Арнхајм, Р. (1981). <i>Уметност и визуелно опажање</i> . Београд. – Кораћ, Н. (1992). <i>Визуелни медији и сазнајни развој</i> . Београд: ЗУНС. – Бабић, М. (2009). <i>Увод у уметност филма</i> . Нови Сад: Секонbooks. – Проданов Крајишник, И. (2013). <i>Музика и медији</i> . Нови Сад: Академија уметности. – Хабермајер Шарлин (2001). <i>Права музика за ваше дете</i> . Смедеревска Паланка. – Чинч, Е. (2022). <i>Узлети уз музику</i> . Вршац: Висока школа струковних студија за образовање васпитача „Михаило Палов” и „Истраживачко – едукативни центар”. – Правилник о основама програма предшколског васпитања и образовања, Службени гласник РС”, бр. 88/17 и 27/18 – др. – Закон.			
Број часова	активне наставе	Теоријска настава: 2	Практична настава: 2
Методe извођења наставе: Метода излагања (причање, објашњавање, упућивање), метода разговора, метода демонстрације, текстуална, илустративна, учење откривањем, аналитичко слушање, метода стваралачког рада, симулација, моделовање, методе евалуације, стандардизовани програми вредновања применом рачунара.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	/
практична настава	30	усмени испт	50
колоквијум-и	/		
семинар-и	/		

Трећи семестар

Студијски програм: Струковни мастер васпитач			
Назив предмета: Методика упознавања околине			
Наставник/наставници: др Снежана Пртљага			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: нема			
Циљ предмета Оспособљавање студената за овладавање препорученим садржајима и областима у вези са природом и друштвом и развијање интегрисаног приступа кроз тематско и пројектно планирање; мотивација и оспособљавање будућих васпитача за интегрисање методичких знања и примењивање савремених стратегија и технологија у креирању и развијању реалног програма са децом предшколског узраста у складу са важећим основама програма (<i>Године узлета</i>); овладавање системом поступака и односа у комуникацији са децом предшколског узраста, како би подстакли дечију перцепцију, структурирање дечијих искустава и развој појмова о непосредној (природној и друштвеној) околини и улози човека у одржању и заштити те околине.			
Исход предмета По успешном завршетку курса, студенти ће бити способни да: Креативно примене стручна знања, умења и вредности у раду са децом, у складу са њиховим узрасним и развојним способностима; реализују садржаје из области упознавања околине на целовит начин, односно да интегришу садржаје из области упознавања околине са садржајима осталих области; подстичу дечији социјални и емотивни развој, укључујући сарадњу, социјалне вештине и просоцијално понашање; подстичу развијање еколошке свести код деце; примењују методе за праћење и подстицање когнитивног развоја и подстицање развоја дечје личности; практично користе одговарајуће поступке и средства за приближавање дечјем поимању појава природе и друштва. Имају критички став и истраживачки однос усмерен на иновирање праксе уз подстицање партиципације предшколског детета у активностима.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава.</i> – Захтеви и процедуре одређивања и формулисања општих, посебних и појединачних задатака у области упознавања околине; упознавање околине као интегрисане области дечјег сазнања и развоја, дечја радозналост, могућности и начини мотивисања и оспособљавања деце за посматрање у природи, мотивација деце за истраживањем с циљем упознавања околине, избор садржаја за упознавање биљака и животиња с циљем схватања њихове повезаности и условљености, структурирање и организација дидактичких игара са посебним нагласком на игре с циљем дечјег упознавања околине и развијање еколошке свести. <i>Практична настава.</i> – Израда различитих врста планова рада и припремања у области упознавања околине, организовање простора у складу са пројектним приступом, израда пројекта по фазама, израда скице организације дневних активности у складу са пројектним приступом. Израда и корешћење средстава васпитно-образовног рада у области упознавања околине.			
Литература – Павловић Бренеселовић, Д. и др. (2022). <i>Стратегија заједничког развијања програма у складу са специфичностима појединих узраста деце</i> . Београд: Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије – Пртљага, С. (2022). <i>Пројектни приступ учењу у вртићу: приручник за студенте и васпитаче у предшколским установама</i> . Вршац: Висока струковна васпитачка и медицинска школа у Вршцу. – Вандерлинден, К. (2009). <i>Еколошке занимације: експерименти и радионице за школу у природи, кућу и школу</i> . Београд: Одисеја. – Крњаја, Ж. (2022). <i>Приручник за документовање: педагошка документација и документовање у Основама програма ПВО „Године узлета”</i> . Београд: Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије. – Крњаја, Ж., Павловић Бренеселовић, Д. (2022): <i>Водич за развијање теме/пројекта са децом: интегрисани приступ учењу кроз теме</i> . Београд: Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије (одабрана поглавља).			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 2		Практична настава: 2
Методе извођења наставе Академско излагање, расправа на унапред најављену тему, концептирање – извођење главних делова по логичком реду, откривање – проналажење примера у литератури за разјашњавање појмова, концептирање методичких елемената оперативног плана активности, пројект метода.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	/
практична настава	40	усмени испит	40

Студијски програм: Струковни мастер васпитач			
Назив предмета: Културно наслеђе и дете предшколског узраста			
Наставник/наставници: др Мирча Маран			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: нема			
<p>Циљ предмета. – Студенти треба да упознају основне карактеристике и теоријске и практичне основе рада са предшколском децом у културним установама које се баве очувањем материјалног и нематеријалног културног наслеђа, као и саму васпитно-образовну улогу окружења, а пре свега музеја, библиотека, позоришта и сличних установа у раду са децом предшколског узраста; да се оспособе за критичко промишљање о основним питањима значаја материјалног и нематеријалног културног наслеђа у образовно-васпитном процесу, да се упознају са најзначајнијим методама и активностима које може користити васпитач, музејски педагог, библиотекар и др. у просторијама културних установа у раду са децом.</p>			
<p>Исход предмета. – Оспособљавање за критичко промишљање о основним питањима васпитно-образовног рада са децом предшколског узраста у амбијенту музеја, библиотеке, позоришта, споменика културе или других установа које се баве очувањем културног наслеђа; усвајање научне и стручне терминологије из области етнологије и антропологије, музеологије, библиотекарства и појмова која се односи на педагошки значај материјалног и нематеријалног културног наслеђа; упознавање студената са значајем педагошке функције музеја, галерија, библиотека, позоришта, културно-историјских споменика, домова културе у савременом друштву.</p>			
<p>Садржај предмета</p> <p><i>Теоријска настава.</i> – Основни појмови и разумевање наука које се баве материјалним и нематеријалним културним наслеђем и педагошког рада и сарадње са културним установама које су компетентне у овим областима; историјски развој, значај, улога и функција наука и установа које се баве материјалним и нематеријалним културним наслеђем код нас и у свету; могућност искоришћавања простора и амбијента присутног у установама која се налазе у окружењу, споменика културе и сл. у васпитно-образовном раду са децом предшколског узраста и утврђивање васпитно-образовне улоге које културно наслеђе може имати на формирање идентитета, толеранције, естетских и моралних вредности итд.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Материјална и нематеријална културна баштина 2. Основи етнологије и антропологије 3. Основи археологије 4. Увод у историјску науку 5. Музеологија и заштита споменика културе 6. Библиотекарство 7. Позоришна уметност 8. Религија и културно наслеђе 9. Народна књижевност и музика као значајни елементи културне баштине 10. Народна и грађанска ношња, покућство, оруђе и оружје 11. Стари занати 12. Значај, улога и функција установа која се баве материјалном и нематеријалном културном баштином 13. Коришћење културне баштине у раду са предшколском децом 14. Могућности сарадње предшколских установа са установама која се баве материјалном и нематеријалном баштином 15. Могућност искоришћавања простора и амбијента музеја, галерија и споменика културе који се налазе у окружењу <p><i>Практична настава.</i> – Расправа о теоријским садржајима, сучељавање мишљења, писање семинарских радова и њихово образлагање. Истраживачки рад на терену, у установама из окружења у којима се могу одвијати неки облици рада са децом предшколског узраста. Семинарски радови на теме из области етнологије, антропологије, увода у историју, музеологије. Разговори и сучељавање мишљења о материјалном и нематеријалном наслеђу и утицају религије на културно наслеђе. Истраживања на тему најзначајнијих елемената културне баштине у окружењу. Идеје о могућностима сарадње предшколских установа са установама која се баве материјалном и нематеријалном баштином и о коришћењу тих садржаја у раду са децом предшколског узраста. Писање и приказивање семинарских радова на ту тему.</p>			
Литература:			
<ul style="list-style-type: none"> – Jovana Milutinović, Humanistički pristup vaspitno-obrazovnoj ulozi muzeja, Savez pedagoških društava Vojvodine, Novi Sad; Viša škola za obrazovanje vaspitača, Vršac, 2003. – Milan Todorović, Pedagoška funkcija biblioteka, muzeja i arhiva i oblici saradnje sa školama: priručnik za nastavnike, bibliotekare, muzeologe i arhiviste, Sremski Karlovci, 1977. – Мирослава Лукић Крстановић, Драгана Радојчић, „Нематеријално културно наслеђе у Србији. Практике, знања и иницијативе“, Зборник Етнографског музеја, књ. 79 (2015), стр. 165–178. – Marija Ščekić, „Škole i muzeji kao socijalni i vaspitni partneri“, Školski čas srpskog jezika i književnosti: časopis za metodiku nastave srpskog jezika i književnosti, god. 23, br. 2, Beograd, 2005. – Vesna Milić, Jelica Radovanović, Olivera Nožinić, Muzejske zbirke i izložbe kao resursi okruženja u nastavi, Beograd: Muzej savremene umetnosti, 2008. 			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 2		Практична настава: 2
Методе извођења наставе: Настава се одвија у виду излагања и активних студентских радионица; расправа на унапред најављену тему; образлагање ставова у расправи.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	50
практична настава	20	усмени испит	/
колоквијум-и	/	.....	
семинар-и	20		

Студијски програм: Струковни мастер васпитач			
Назив предмета: Развијање реалног програма у вртићу			
Наставник/наставници: др Даница Веселинов			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: нема			
<p>Циљ предмета. – Продубљена/надограђена знања студенткиња и студената о: холистичкој природи детета, значају и улози интегрисаног приступа учењу; различитим стратегијама учења деце предшколског узраста; циљевима и принципима ПВО и реалног програма, и заједничком учењу и сарадњи; разноврсним поступцима и техникама педагошке документације. Надограђивање и унапређивање умења која се односе на: грађење односа са децом кроз уважавање заинтересованости, осећања, иницијативе, повезаности и разумевања развојних потреба; планирање и реализовање теме/пројеката смислених деци; пордшку игри и учењу кроз одговарајућу опремљеност неструктурираним, полуструктурираним и дидактичким материјалима и средствима; развијање програма уз ослањање на разноврсне изворе садржаја; рефлексивну праксу и педагошку документацију; реализацију ПВО програма кроз сарадњу са породицама деце и локалном заједницом. Надограђивање и богаћење вредности студенткиња и студената о значају контекстуалне праксе вртића, оријентације на интегрисани приступ учењу, сагледавање вртића као заједнице учења и прилика за хоризонталну размену.</p>			
<p>Исход предмета. – По успешном завршетку курса, од студенткиња и студената се очекује да: критички анализирају, а након тога и имплементирају савремене теоријске оријентације у праксу; примењују кључне одреднице развијања реалног програма са свим актерима ПВО: децом, колегама – практичарима, породицама деце и другим учесницима, кроз заједничко развијање програма и подржавања заједништва, учења кроз игру и истраживање; граде простор као реални програм демократске и инклузивне праксе, место заједничког живљења и рефлексивне праксе, уз употребу разноврсних стратегија и поступака у раду са децом; проширују сазнања и искуства деце, повезивањем различитих врста ране писмености (симболичке, кроз разноврсна кодирања и декодирања); моделовањем охрабрују уважавање индивидуалних, социјалних, културних, родних различитости (кроз игру, планиране ситуације учења, животно-практичне ситуације); развијају теме/пројекте смислене учешћем и сарадњом, као заједницом учешћа вршњака и одраслих; рефлексивно преиспитивају праксу и употребу педагошке документације и њених алата. Користе стечена знања и умења за дефинисање проблема и истраживачки приступ у предмету мастер рада и мастер раду.</p>			
<p>Садржај предмета</p> <p><i>Теоријска настава.</i> – Савремене теоријско-вредносне оријентације/постулати о предшколском васпитању и образовању. Принципи и стратегије васпитача и кључне компетенције за целоживотно учење. Контекстуална пракса вртића: како нас дефинишу контекст и култура вртића? Значај инспиративног окружења за интегрисани приступ учењу и холистички развој деце предшколског узраста. Стратегије васпитача и моделовање васпитно-образовног процеса. Развијање теме/пројекта са децом и другим учесницима. Игра, учење и животно-практичне ситуације у вртићу – комплексност односа. Рефлексивна пракса и модел „критичког пријатеља”. Педагошка документација: значај и реализација кроз пројектни портфолио, причу о пројекту, причу за учење, разноврсне алате и технике које одражавају видљивост програма и чине основ за умрежавање и хоризонталну размену.</p> <p><i>Практична настава.</i> – Критичко-партиципативна анализа актуелних теоријско-вредносних постулата о ПВО и импликације у пракси (реалност и могућности примене из више аспеката). Анализа искустава – вртић као место заједничког живљења, демократске и инклузивне праксе, рефлексивне праксе и заједнице учења – скалирање: опис и критичка анализа. Критичко-аналитички осврт: у којој мери је простор у вртићима инспиративан за игру и учење и подржава синтагму „трећи васпитач” – радионичарски рад кроз анализу, дискусију и иницијативе за подизање квалитета. Групни рад: осмишљавање конструкта теме/пројекта и првих корака планирања васпитача. Умрежавање стратегија васпитача: планирање, развијање и документовање. Иницијативе и скице планираних ситуација учења и игре (према улози васпитача) путем радионичарског рада. Предлагање и израда приче о пројекту и приче за учење, уз употребу алата и техника педагошке документације, као аутентичних искустава деце, васпитача – практичара и других учесника.</p>			
<p>Литература:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Веселинов, Д. (2021). <i>Дидактичка култура савремене предшколске установе</i>. Вршац: Висока школа струковних студија за васпитаче „Михаило Палов”. (Извор на латиници.) – Веселинов, Д. (2022). <i>Контекстуална пракса вртића и инспиративно окружење за развијање реалног програма</i>. Вршац: Висока школа струковних студија за васпитаче „Михаило Палов”. (Извор на латиници.) – Павловић Бренеселовић, Д, Крњаја, Ж, Јовановић, М. и Сјеничић, Г. (2022). <i>Стратегија заједничког развијања програма у складу са специфичностима појединих узраста деце</i>. Београд: МПНТР. – Крњаја, Ж. и Павловић Бренеселовић, Д. (2022). <i>Водич за развијање теме/пројекта са децом. Интегрисани приступ учењу кроз теме/пројекте у складу са Основама ПВО „Године узлета”</i>. Београд: МПНТР. – Крњаја, Ж. и Павловић Бренеселовић, Д. (2022). <i>Приручник за документовање. Педагошка документација и документовање у Основама ПВО „Године узлета”</i>. Београд: МПНТР. – Павловић Бренеселовић, Д, Крњаја, Ж. и Бацковић, С. (2022). <i>Водич за уређење простора у децем вртићу</i>. Београд: МПНТР. 			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 2		Практична настава: 2
<p>Методе извођења наставе. – Дискурс метода, дискусионе групе, хеуристичке методе разговора и истраживања (<i>брејнсторминг</i>), критичка анализа литературе и разноврсних садржаја (истраживање релевантности и валидности), интерактивна настава и радионичарски рад, диференцирана настава на више нивоа сложености, полупрограмирани материјали, егземпларна метода.</p>			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	35
практична настава	40	усмени испит	/
колоквијум-и	/	/	/
семинар-и	10	/	/

Студијски програм: Струковни мастер васпитач			
Назив предмета: Академско писање – напредни курс			
Наставник/наставници: др Ивана Ђорђевић			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: нема			
<p>Циљ предмета. – Продубити <i>знања</i> студенткиња и студената мастер струковних студија из области академског писања; унапредити студентска <i>умења</i> писменог изражавања у академско-научне сврхе, односно (језичког и др.) уобличавања текстова у категоријама: есеј, семинарски/мастер рад, стручни/научни рад и приказ (рецензија књиге/расправе или самосталног истраживања); неговати позитиван <i>однос и вредности</i> студенткиња и студената према значају сталног усавршавања писмености као једне од кључних компетенција за целоживотно учење, лични и професионални развој.</p>			
<p>Исход предмета. – По успешном завршетку курса, од студенткиња и студената (будућих <i>струковних мастер васпитача</i>) очекује се да имају: 1) продубљена <i>знања</i> из академског писања као извора садржаја за професионални и лични развој, као и за развијање професионалне праксе и програма; 2) унапређена <i>умења</i> писања и изражавања у академско-научне сврхе (у семинарским/мастер/стручним/радовима и/или приликом промовисања предшколског васпитања и професије васпитача на стручним скуповима и сл.) и сналажења у академском дискурсу (подробније <i>разумеју</i> текстове писане академским језиком; квалитетније и потпуније <i>изражавају</i> своје мисли у академском дискурсу; <i>примењују</i> правила писања и обликовања академског текста на напредном нивоу; ефикасније <i>користе</i> информацијске изворе и дигиталне технологије и алате потребне академском писању...); 3) оснажена <i>умења</i> да критички сагледају и процењују сопствени и квалитет рада других ауторки и аутора и стручну литературу као извор садржаја у развијању васпитно-образовног програма и у развијању професионалне праксе; 4) <i>развијен позитиван однос</i> према значају неговања: матерњег језика и писмености као једне од кључних компетенција за целоживотно учење, лични и професионални развој, као и према поштовању етике научно-истраживачког рада.</p>			
<p>Садржај предмета</p> <p><i>Теоријска настава.</i> – Писменост као индикатор степена развијености културе, одуховљености и укупних потенцијала појединца и заједнице у целини. Савремени концепт писмености. Функционална писменост у академском дискурсу. Начела академског писања и врсте академских радова; припрема рада, библиотечки фондови и електронски извори информација, врсте и процена изворника, организација рукописа / елементи академског рада (проширивање стечених знања). Доминантне грешке у документовању изворника у тексту и у листи референци (резултати истраживања); цитирање, парафразирање, (ауто)плагијат (научна етика). Процес писања и саморегулација (резултати истраживања). Језик и стил писања (обогаћивање стечених знања). Редиговање; коректура и лектура. Технички аспекти организације текста; дигитални алати у истраживању и писању (осврт на литературу). Завршна ревизија рада као целине. Значај неговања матерњег језика и сталног (само)усавршавања писмености.</p> <p><i>Практична настава.</i> – Самопроцена писмености и значаја њеног оснаживања у академском дискурсу (упитник и дискусија). Анализа језика у академским текстовима (на примерима стручних и научних радова у вези са предшколским васпитањем и образовање и професијом васпитача). Критичко проучавање литературе и образлагања на теме у вези са: <i>писањем и презентацијом/публиковањем различитих форми есеја и приказа; израдом радова који се заснивају на истраживању; самим процесом писања, коришћења цитата, те проблемом (ауто)плагијата</i> и др. На практичној настави, пажња се посвећује и ревизији студентских семинарских/мастер и др. радова са становишта: јасноће, концизности, граматичких, правописних, стилских и др. грешака, чему следи завршна ревизија радова као целине. Кроз групну анализа запажања и увида о особеностима писања у академске сврхе, студенткиње и студенти увиђају значај оснаживања језичких вештина, саморегулације писања, аутокорекције, хоризонталне размене и негују основна својства доброга говора (правилност, јасноћу, језгровитост, тачност, сврсисходност). <i>Завршна вежба:</i> препознавање потреба и разматрање могућности за даље (само)унапређивање писменог изражавања полазница и полазника курса.</p>			
<p>Литература:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Клеут, М. (2020). <i>Академско писање и техника научноистраживачког рада</i>. Београд: Академска књига. – Кундачина, М., Стаматовић, Ј. (2018). <i>Истраживање образовно-васпитне праксе и писање истраживачког рада</i>. Београд: „Само корак“, д. о. о. – <i>Одабрана поглавља:</i> Ђорђевић, И. (2023). <i>Лепа реч – приручник за унапређивање културе говора</i>. Вршац: Висока струковна васпитачка и медијинска школа; Кузмановић Јовановић, А., Андријевић, М., Филиповић, Ј. (2012). <i>Приручник из академског писања</i>. Београд : Чигоја штампа. <i>Избор из радова:</i> Ђорђевић, И. (2017). Оsvрт на академско писање студената – најчешће грешке у документовању изворника у тексту. <i>Лунар</i>, XVIII/62, 223–231; Ђорђевић, И., Греонјанс, Е. (2018). <i>Академско писање студената струковних студија на српском и румунском наставном језику</i>. <i>Lumina</i>, 71, 107–116. Вељковић Станковић, Д., Ђорђевић, И. (2018). Писменост новог доба из перспективе будућих васпитача и наставника. <i>Примењена лингвистика</i> 19, 7–22; Ђорђевић, И., Кељмен Милојевић, Лј., Недимовић, Т. (2022). Саморегулација писања из перспективе студената. У (Gojkov, G., Stojanović, A., ur.) <i>Zbornik 27: Samoregulacija i razvoj potencijala darovitih</i> (str. 37–47). Vršac–Arad. – Пижурица, М., Дешић, М., Остојић, Б., Станојчић, Ж. (уред.) (2021). <i>Правопис српскога језика</i>. Нови Сад: Матица српска. 			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 2	
		Практична настава: 2	
<p>Методe извођења наставе. – Образлагање са реторичким питањима, самоорганизовано и интерактивно учење, критичко проучавање литературе, текст-метода; дискусија на унапред најављену тему; групна анализа запажања и увида студената о особеностима писања у академске сврхе.</p>			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	/	писмени испит	50
практична настава	5	усмени испит	/
колоквијум-и	25	/	/
семинар-и	20	/	/

Студијски програм: Струковни мастер васпитач	
Стручна пракса 3	
Наставник или наставници задужени за организацију Стручне праксе 3: предметни наставници (III семестар) и координатори праксе	
Број ЕСПБ: 4	
Услов: Реализована и евидентирана Стручна пракса 2.	
<p>Циљ. – Дефинисање истраживачких задатака и проналажење решења, као одговора на актуелне изазове из праксе вртића, кроз укључивање различитих начина учења, од истраживања одређене теме или питања којом се студенти и наставници баве у оквиру студијских предмета кроз праћење стања у пракси и враћање на критичку анализу у односу на теоријска полазишта, до заједничког планирања и поступања студената у оквиру различитих подручја на основу сталне сарадње између наставника, студената и практичара у реализацији стратегија васпитача, у складу са важећом програмском концепцијом и у складу са стандардима компетенција професије васпитача. Интегрисање садржаја из различитих предмета и њихова практична примена у вртићу кроз развијање теме/пројекта, планиране ситуације учења, животно-практичне ситуације, промовисање реалног програма у локалној (и широј друштвеној) заједници. Дефинисање практичног проблема који ће се истраживати кроз пројекат који чини мастер рад.</p>	
<p>Очекивани исходи. – Од студената се очекује да: критички анализирају, а након тога и имплементирају савремене теоријско-вредносне постулате у праксу; примењују кључне одреднице развијања реалног програма са свим актерима ПВО: децом, колегама – практичарима, породицама деце и другим учесницима, кроз заједничко развијање програма и подржавања заједништва, учења кроз игру и истраживање; граде простор као реални програм демократске и инклузивне праксе, место заједничког живљења и рефлексивне праксе, уз употребу разноврсних стратегија и поступака у раду са децом; проширују сазнања и искуства деце; моделовањем и осталим стратегијама васпитача охрабрују уважавање индивидуалних, социјалних, културних, родних различитости (кроз игру, планиране ситуације учења, животно-практичне ситуације); развијају теме/пројекте смислене учешћем и сарадњом, као заједницом учешћа вршњака и одраслих; рефлексивно преиспитују праксу и употребу педагошке документације и њених алата; израде портфолио, као посебан вид педагошког документовања; користе стечена знања и умења за дефинисање проблема и практични истраживачки приступ у предмету мастер рада и мастер раду.</p>	
Садржај Стручне праксе 3	
<p>Стручна пракса 3 се темељи на самосталном и истраживачком раду студената уз стручно вођење ментора – предметних наставника. Стручна пракса 3 се одвија у предшколским установама уз подршку васпитача-ментора. У систем Стручне праксе 3 студенти интегришу темељно стечена предметно-специфична знања и способности и вредносне ставове. У оквиру Стручне праксе 3 студент треба да покаже да поседује темељно знање и стратегије васпитача и компетенције за самосталан рад са децом предшколског узраста, кроз различите видове активности и да покаже предузимљивост у решавању проблема у подручју непосредног рада са децом, као и умења у коришћењу стратегија развијања реалног програма. Кроз садржаје Стручне праксе 3 студенти развијају професионалну интеракцију и критичку рефлексiju на следећи начин: развијају интегрисани приступ кроз тематско и пројектно планирање, интегрисањем различитих предметно-специфичних и методичких знања у планирању и развијању реалног програма, осмишљавањем инспиративног простора и откривањем места учења у реалном контексту, подржавањем дечијих потенцијала, добробити, заједничког учешћа, аутентичних искустава, непосредних доживљаја и различитих начина изражавања, подржавањем дечје игре као стваралачке прераде стварности, уважавањем различитости и инклузивног приступа у раду са децом којој је потребна додатна подршка и др. У оквиру Стручне праксе 3 студенти треба да покажу иницијативност и сарадњу у креирању заједничких активности Високе школе и вртића, путем алата педагошке документације. Студенти МСС на своју иницијативу могу приступати Информалној пракси 3 која се одвија изван формалних образовних институција (предшколске установе), унутар контекста васпитно-образовног рада са децом предшколског узраста, са циљем развоја пожељних компетенција рефлексивних практичара.</p>	
Број часова	6
Методe извођења (Само)рефлексивно учење, самосталан истраживачки рад, дискусионе групе, консултације, хеуристичке методе (истраживање, проблемско решавање), менторски рад.	
Оцена знања – евалуација стручне праксе 3	
<p>О свом раду води се портфолио, а вредновање реализованих садржаја стручне праксе 3 врше предметни наставници кроз приписивање предвиђеног броја сати. Сваки наставник у оквиру свог предмета вреднује задатке које студенти реализују у складу са поенима акредитацијом предвиђеним за предиспитне обавезе за тај предмет. Повезаност задатка са одговарајућом темом из студијског предмета сваки наставник планира кроз неколико нивоа: упознавање и испитивање тематике са студентима на теоријском и на практичном нивоу, систематском критичком анализом и вођеном фокусираном рефлексijом. Васпитачи-ментори потписују образце реализованих активности.</p>	

Студијски програм: Струковни мастер васпитач			
Назив предмета: Даровитост на предшколском узрасту			
Наставник/наставници: др Даница Веселинов			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: нема			
<p>Циљ предмета. – Продубљивање знања о комплексности феномена даровитост и знања студенткиња и студената о различитим стратегијама, поступцима и техникама за препознавање потенцијалне даровитости деце предшколског узраста и васпитно-образовног рада у вртићу. Надограђивање и унапређивање умења студенткиња и студената да слушају и подржавају различите начине изражавања деце, подстичу и охрабрују испољавање креативних потенцијала путем дивергентне продукције (оригиналности, флексибилности, флуентности, осетљивости за проблеме, елаборације) – кроз: цртање, градњу у простору, истраживање на различитим местима и у различитим контекстима, покрет, плес, причање, маштање, звук, глас и др. Надограђивање умења за развијање програма, уз ослањање на разноврсне изворе садржаја – аутентична искуства деце, различите креативне приступе, науку, културу, уметност, технологију. Продубљивање вредности које уважавају различитост и посвећеност инклузивном приступу васпитању и образовању, уз пружање подршке контекстуалним специфичностима; усмереност на интегрисани приступ учењу, игру као јединствени чин у коме се активирају сви потенцијали детета, и стваралаштво, као суштинско људско својство. Интегрисање стечених и надограђених знања и умења у истраживачки рад <i>предмета завршног мастер рада и завршног мастер рада.</i></p>			
<p>Исход предмета. – Након успешног завршетка курса, од студенткиња и студената се очекује да: поседују продубљена знања о специфичностима и комплексности феномена даровитост, са посебним освртом на потенцијалну даровитост, карактеристичну за децу предшколског узраста; познају и примењују поступке и технике за препознавање потенцијалне даровитости деце, сачињавањем педагошке документације – белешке аутентичних догађаја, исказа деце, искустава; писање приче за учење; примењују стратегије као умења за пружање подршке даровитим потенцијалима и креативности у различитим ситуацијама учења и игри, аутентичним ситуацијама у вртићу, истраживању са децом, уметничком изражавању, оригиналности, хеуристичким техникама; преиспитују и рефлексивно приступају пракси заједно са децом, колегама, породицама деце; креирају аутентичан инструмент за препознавање потенцијалне даровитости деце, кроз више категорија (учење и игра, односи са вршњацима, одраслима и др.).</p>			
<p>Садржај предмета</p> <p><i>Теоријска настава.</i> – Даровитост као феномен – изузетна способност и/или изузетно постигнуће. Савремене теорије о даровитости и њихови капацитети за практичну примену у пракси вртића: <i>Гањев модел даровитости и талента, Минхенски модел(и) даровитости, Рензулијева концепција три прстена, Цицлеров модел акциотона.</i> Потенцијално даровита деца предшколског узраста: посебност и посебне потребе. Специфичности даровитих: когнитивна саморегулација (метакогниција), мотивационе посебности, отвореност за искуства, склоност ка интуитивном спрам чулног, флексибилност у организацији, социјална (не)доминантност. <i>Гарднерова теорија вишеструких интелигенција</i> и улога васпитача у пружању подршке и охрабривању. Даровито дете у породици. Даровитост и креативност – креативни процес, креативни контекст, креативни производ, креативна личност. Дивергентна продукција и поступци и технике васпитача за њено подстицање. Значај грађења инспиративног окружења за подстицање даровитости – заједничко учење васпитача, деце и других одраслих. Инструменти и технике за препознавање даровитих потенцијала деце предшколског узраста. Вредности педагошке документације у пружању подршке потенцијалној даровитости.</p> <p><i>Практична настава.</i> – Критичка анализа и промишљања о могућностима примена актуелних теорија о даровитости у контекстуалној пракси вртића. Анализа постојећих знања и умења студенткиња и студената за препознавање и рад са потенцијално даровитом децом предшколског узраста – техника <i>Три линије (Ја и ми и даровито дете у вртићу):</i> 1. линија (комфор): јаке стране, 2. линија (изазов): слабије стране, 3. линија (развој): нови циљ. Анализа аутентичних искустава студенткиња и студената са потенцијално даровитим дететом и студија случаја. Коришћење технике <i>Шест шешира</i> кроз радионичарски рад. Креирање мапе ума на тему по избору студенткиња и студената, као технике за подстицање дивергентне продукције. Осмишљавање инспиративног окружења за пружање подршке потенцијалној даровитости и креативности – радионичарски рад. Дискутовање и осмишљавање <i>креативних ситуација</i>, као мреже игре, учења и односа деце, васпитача и других одраслих.</p>			
<p>Литература</p> <ul style="list-style-type: none"> – Братина, Т. и Веселинов, Д. (уред.) (2022). <i>Иновативни приступи у подстицању даровитости код деце од 3 до 6 година. Приручник за васпитно-образовне стручњаке и родитеље.</i> Нови Сад: Удружење васпитача Војводине. (Извор на латиници.) – Крњаја, Ж. и Павловић Бренеселовић, Д. (2022). <i>Водич за развијање теме/пројекта са децом.</i> Београд: Министарство просвете, науке и технолошког развоја. – Млинаревић, В. и Зрлић, С. (2021). <i>Интегралан приступ даровитости – перспектива у одгоју и образовању.</i> Загреб: Хрватска свеучилишна наклада; Задар: Свеучилиште у Задру; Осиејек: Свеучилиште Јосипа Штросмајера у Осиејку. (Извор на латиници.) – Веб, Џ. Т, Гор, Џ. Л, Аменд, Е. Р. и Деврис, А. Р. (2020). <i>Даровито дете: брижно, храбро и креативно родитељство.</i> Нови Сад: Психополис институт. (Извор на латиници.) – Лешин, Г. (2022). <i>Креативни одгојитељи: приручник за одгојитеље.</i> Загреб: Школска књига. (Извор на латиници.) 			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 2	Практична настава: 1
Методе извођења наставе. – Теоријско-практична анализа, дискусионе групе, критичко промишљање, студија случаја, решавање проблемских ситуација, радионичарски рад, хеуристички разговор, брејнсторминг, критичко проучавање литературе.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	/
практична настава	35	усмени испит	40
колоквијум-и	/	.....	
семинар-и	15		

Студијски програм: Струковни мастер васпитач			
Назив предмета: Књижевност за децу и свет детињства			
Наставник/наставници: др Ивана Ђорђевић			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: нема			
<p>Циљ предмета. – Продубљивање <i>знања</i> студенткиња и студената мастер струковних студија о садржајима књижевности за децу усмереним на свет детињства као поље интересовања и емпатије деце и доминантне теме писаца. Унапређивање <i>умења</i> студенткиња и студената да тумаче садржаје књижевности за децу, проблемски интерпретирају феномене и номене књижевности за децу и стваралачки их примењују у раду за подстицање креативних потенцијала деце, између осталог, и кроз учешће у културном стваралаштву као начину самонизражавања. Усавршавање <i>умења</i> студенткиња и студената да промовишу предшколско васпитање и образовање и професију васпитача кроз публикавање есеја. Неговање код студенткиња и студената <i>вредности о стваралаштву као суштинском људском својству</i> и усавршавање стваралачких потенцијала студенткиња и студената које ће моћи да примене у непосредном раду са децом за неговање културолошке свести и стваралачког изражавања деце, за сопствени професионални развој и у свакодневном животу.</p>			
<p>Исход предмета. – По успешном завршетку курса, од студенткиња и студената очекује се да: имају продубљена <i>знања</i> о књижевности као уметности и наукама о књижевности; развијена <i>умења</i> за тумачење језичке уметности и сродних поља; у раду са децом креативно <i>примењују</i> знања, умења и негују <i>вредности</i> о књижевности као уметности и стваралаштву, а у складу са дечјим узрасним и развојним особеностима, уз подстицање партиципације деце; <i>повезују</i> основна знања из књижевности и света детињства и других различитих области, користећи и могућности савременог контекста; <i>оплемењују</i> сопствене и стваралачке потенцијале деце; <i>приближавају</i> деци књижевно културно наслеђе, градећи доживљај смисла и лепоте људског делања, као и припадништво, културни и глобални идентитет; вреднују важност сталног усавршавања, праћења новина у књижевности и наукама о књижевности.</p>			
<p>Садржај предмета</p> <p><i>Теоријска настава.</i> – Књижевно-историјски и теоријски приступ предмету: писци и уметници о свету детињства као инспирацији и трајном садржају дела. Свет детињства и књижевност – теоријски приступ: тема, веза и однос. Детињство у делима светских и српских писаца. Тумачење света детињства и игре као јединственог чина у коме се активирају сви потенцијали детета и емпатије (на примеру из књижевности). Свет детињства и стваралаштво. Писац и свет детињства или партнерски однос писца и деце у српској поезији. <i>Деца су народ посебан:</i> преклапање биографије писца и биографије дела. Свет детињства у сликама нонсенса: педагошки и естетички слојеви значења. Књига и свест о мотивацији и самомотивацији (даровите) деце. Класична и модерна рецепција књижевности код деце – медији и естетички аспекти. Вечно дете под лупом критичара и писаца. Детињство и књижевност за децу као систем знања и учења. Васпитни, образовни, етички и естетички садржаји књижевности за децу обликовани из слике света детињства – преглед српских историја књижевности за децу.</p> <p><i>Практична настава.</i> – Анализа аутопоетичких коментара: И. Андрића, Б. Ђоковића, Д. Радовића, Ј. Ршумовића и њихова интерпретација у песмама и интервјуима. Тумачење света детињства у књижевној критици. Тумачење света детињства и дечаштва у приповеткама „Деца“ И. Андрића, Д. Радовића: „Поштована децо“. Аутопоетички коментари о детињству Д. Радовића, С. Раичковића, Ј. Ршумовића и других. „Изокренута прича“ Б. Ђоковића, „Да ли ми верујете“ Д. Радовића и други текстови. Феномен игре у приповедачкој и романескној пројекцији И. Андрића. Слика света детињства код Змаја и савремених песника за децу. Панорама света детињства: енциклопедијски и ренесансни дух Р. Попова. Прилог тумачењу монографије „Уметност Љубивоја Ршумовића“ (2023). Преглед садржаја историја, теорија и поетика књижевности за децу М. Милинковића и Т. Петровића. Израда есеја – зборник студентских радова <i>Књижевност за децу и свет детињства</i> и групна анализа запажања и увида студенткиња и студената о могућности унапређивања текстова. Употреба ИКТ-а у служби проналажења садржаја из/о књижевности за децу. Значај неговања културе читања из перспективе (мастер) васпитача (/само/евалуација).</p>			
Литература			
<ul style="list-style-type: none"> – Петровић, Т. (2023). <i>Историја српске књижевности за децу</i>. Сомбор: Центар за стручно усавршавање запослених у образовању. – Бриндуша, Ж., Ђорђевић, И. (2022) (прир.). <i>Књижевност за децу и свет детињства</i> : зборник радова студената мастер струковних студија. Вршац : Висока школа струковних студија за васпитаче „Михаило Палов”. – Ђорђевић, М. (2023). <i>Уметност Љубивоја Ршумовића</i>. Младеновац: Центар за културу и туризам. – Марјановић, В. (2000). <i>Књижевност за децу и младе</i>. Књ. 1–3. Београд : Виша школа за образовање васпитача. – <i>Избор из радова:</i> Ђорђевић, М., Ђорђевић, И., Мумовић, А. и др. (прир). (2018). <i>Панорама света детињства: енциклопедијски и ренесансни дух Раше Попова: зборник радова са међународног научног скупа</i>. Вршац: Висока школа „Михаило Палов”; Тркуља, Ј., Ђорђевић, И. (2023). Значај неговања културе читања из перспективе васпитача. У (Столић Пивнички, Ј., ур.). <i>Савремени изазови у дидактици и образовању</i> (6–23). Вршац: Висока струковна васпитачка и медицинска школа у Вршцу. 			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 2	Практична настава: 1	
<p>Методе извођења наставе. – Академско излагање, вербално-текстуална метода, образлагање са реторичким питањима, дискусије о вези и односу књижевности и света детињства; групна анализа запажања и увида студенткиња и студената о есејима на тему књижевности за децу и света детињства; самоорганизовано и интерактивно учење, критичко проучавање литературе, научних и стручних радова у којима је свет детињства средишња тема.</p>			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	/
практична настава	/	усмени испит	50
колоквијум-и	/	.....	
семинар-и	40		

Студијски програм: Струковни мастер васпитач			
Назив предмета: Музичке интерпретативне провокације на предшколском узрасту			
Наставник/наставници: др Јасмина Столић Пивнички			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: нема			
Циљ предмета Циљ предмета јесте да студенти стекну одговарајуће компетенције – продубљених знања, умења и вредности и буду оспособљени да моделирањем разноврсног музичког садржаја интерпретирају музичке провокације у раду са децом предшколског узраста, као и да креативно формирају и представе интегративне музичке моделе, али и да буду оспособљени за критички однос према савременим научним истраживањима из музичких интерпретативних области и њихове примене кроз интегративан и критичко-рефлексивни приступ педагошкој пракси.			
Исход предмета Студенти су способни да темељно примене знање, умење и вредности и самостално препознају, моделирају и креирају провоцирање музичким садржајима кроз различите облике музичких активности, укључујући и епохе, жанрове и стилове, кроз интегрисан приступ са другим областима развијајући све аспект дечијег развоја; Студенти су способни да самостално креирају инспиративну средину за учење прожету музичко-провокативним садржајима, идентификују, прате и подржавају узрасне и развојне особености деце кроз интегрисан приступ развоју и учењу; Студенти су способни за критички однос према савременим научним истраживањима из музичких интерпретативних области и њихове примене кроз интегративан и критичко-рефлексивни приступ педагошкој пракси.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава.</i> – Природа и ток музичког развоја – реаговање детета на музику и музичко деловање; Пренаталне и постнаталне музичке стимулације; Феномен музичке игре кроз традиционалне, актуелне и савремене програме васпитања и образовања; Развијање музичких способности кроз интерпретативне облике музичког деловања; Приступ моделирању провокације кроз специфичне ритуале и извођење песама по слуху; Приступ моделирању провокације кроз музичку аудицију; Приступ моделирању провокације кроз истраживање на инструментима Орфовог инструментаријума и друге видове тематских провокација; Скривена „моћ“ бројалица и Body percussion; Музичко-плесне импровизације – од спонтаности ка креативности; Музичка даровитост и таленат код деце – провокација, идентификација и моделирање кроз интегрисан приступ; Уређење инспиративног и подстицајног музичког простора – оријентација на интегрисан приступ музичком развоју и учењу; Заједнички музички конструкт – од инспирације до иновације – савремени холистички приступи музичком и општем развоју детета; Инклузивне парадигме музичких провокација у вртићу; Аудио-визуелне музичке провокације – домети и ограничења; Васпитач као провокатор – шта све могу својим гласом и телом? <i>Практична настава.</i> – Деловање кроз интерактивне садржаје, као и интердисциплинарни приступ у реализацији музичких садржаја; Музичке интерпретативне провокације као импулс у креативном испољавању деце предшколског узраста; Систем интегрисане праксе студената и индивидуално деловање у примени музичких провокација у оквиру интегрисане стручне праксе; Самостално креативно конструисање музичких провокација као импулс развијања музичких способности, музичке даровитости и талента, креативности, уређења инспиративног простора, инклузије и друго и њихова критичко-рефлексивна примена у оквиру интегрисане стручне праксе; Критичко-рефлексивни приступ савременим научним истраживањима из музичких интерпретативних области и њихова примена у оквиру интегрисане стручне праксе.			
Литература – Столић Пивнички, Ј., Чолаков, Н. (2023). <i>Иновативне методе рада и развој музичке и ликовне креативности</i> (стр. 81–95). У (Стојановић, А. гл. и одг.ур.; Палинкашевић, Р. ур. издања): Тематски часопис за јединствени нови образовни дизајн. Вршац: Висока струковна васпитачка и медицинска школа у Вршцу, ISBN 978-86-7372-307-5. – Чинч, Е., Столић Пивнички, Ј., Чолаков, Н. (2022). <i>Уметност узлета</i> . Вршац: Висока струковна васпитачка и медицинска школа у Вршцу. ISBN 978-86-7372-306-8. – Чинч, Е. (2022). <i>Узети уз музику</i> . Вршац: Висока школа струковних студија за образовање васпитача „Михаило Палов“ и „Истраживачко – едукативни центар“. – Столић Пивнички, Ј. (2019). <i>Подстицање и развијање музичке креативности као предуслов за појаву иновација</i> . У: тематског зборнику <i>Даровитост и креативни приступи учењу</i> , стр. 320-335. ISBN 978-86-7372-270-2. Вршац: Висока школа струковних студија за васпитаче „Михаило Палов“. – Столић, Ј. (2018). <i>Музичке игре уз покрет на предшколском узрасту</i> . Вршац: Висока школа струковних студија за образовање васпитача „Михаило Палов“. – Столић Пивнички, Ј., Козић, С. (2018). <i>Иновативни приступи у музичком васпитању и образовању као фактор музичког развоја деце предшколског узраста</i> . У: <i>Годишњак Српске академије образовања</i> , Академик Никола Потоњак, ур. година XIII, стр. 53-66, ISSN 1820-5461. Београд: Српска академија образовања. – Столић Пивнички, Ј., Козић, С. (2017). <i>Заједнички музички конструкт – од инспирације до иновације</i> . У: тематски зборник <i>Традиција као инспирација</i> , стр. 170-182. ISBN 978-99938-27-25-2. Бања Лука: Академија умјетности.			
Број часова	активне наставе	Теоријска настава: 2	Практична настава: 1
Методe извођења наставе Метода излагања (причање, објашњавање, упућивање), метода разговора, метода демонстрације, текстуална, илустративна, учење откривањем, аналитичко слушање, метода стваралачког рада, симулација, моделовање, методе евалуације, дидактичка музичка игра, музичка игра инвенције, игра улога, стандардизовани програми вредновања применом рачунара.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	/
практична настава	30	усмени испит	50
колоквијум-и	/	.....	
семинар-и	/		

Студијски програм: Струковни мастер васпитач			
Назив предмета: Историја и дете предшколског узраста			
Наставник/наставници: др Мирча Маран			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: нема			
<p>Циљ предмета. – Студенти треба да упознају које историјске садржаје и биографије знаменитих историјских личности могу да користе у раду са предшколском децом, као и теоријске и практичне основе рада са предшколском децом у упознавању најзначајнијих историјских догађаја и личности; да се оспособе за критичко промишљање о основним питањима значаја историјског развоја друштва и улоге личности у историји; да се упознају са најзначајнијим методама и активностима које може користити васпитач у раду са децом са циљем њиховог постепеног увођења у познавање прошлости, неких догађаја приступачних предшколском детету и живота и дела неких од најзначајнијих личности које су обележиле прошлост нашег друштва.</p>			
<p>Исход предмета. – Оспособљавање за критичко промишљање о основним питањима васпитно-образовног рада са децом предшколског узраста из области упознавања неких историјских садржаја који су приступачни деци овог узраста; усвајање научне и стручне терминологије из области историје; упознавање студената са значајем педагошке улоге историјских садржаја у раду са децом предшколског узраста и њиховог утицаја на формирање личности, идентитета и интересовања деце за упознавање прошлости.</p>			
<p>Садржај предмета</p> <p><i>Теоријска настава.</i> – Основни појмови и разумевање историје и улоге личности у историји; сазнајна и етичка компонента упознавања значајних догађаја, процеса и живота и дела важних историјских личности; могућности коришћења историјских садржаја у раду са децом предшколског узраста и утврђивање васпитно-образовне улоге коју примери из историје могу имати на формирање идентитета, толеранције, естетских и моралних вредности итд.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Историја као наука. Дефиниција и предмет историје 2. Историјски извори 3. Најзначајнији правци у историографији 4. Улога личности у историји 5. Детињство у прошлости 6. Историја свакодневног живота 7. Усмена историја у савременој историјској науци 8. Историја и религија 9. Сазнајна компонента историјских садржаја 10. Етичка компонента историјских догађаја 11. Психолошки и дидактички принципи историјске науке 12. Могућности коришћења историјских садржаја у раду са предшколском децом 13. Коришћење ликовног материјала са историјским садржајем 14. Елементи завичајне историје у васпитно-образовном раду 15. Утицај историје на формирање идентитета, толеранције, естетских и моралних вредности <p><i>Практична настава.</i> – Расправа о теоријским садржајима, сучељавање мишљења, писање семинарских радова и њихово образлагање. Дискусије на тему увода у историјску науку и значаја историјских извора за спознавање и тумачење историјске истине. Семинарски радови на тему најзначајнијих праваца у историографији. Сучељавање мишљења о улози личности у историји. Истраживање на тему детињства у прошлости, историје свакодневног живота и усмене историје. Дискусија о улози религије у историјском развоју друштва. Дискусија на тему који историјски садржаји и који ликовни материјали би били прикладни за рад са децом предшколског узраста. Мишљења о утицају историје на формирање личности. Идеје о коришћењу тема из завичајне историје у васпитно-образовном раду. Семинарски радови и презентације на тему могућности коришћења историјских садржаја у раду са предшколском децом.</p>			
<p>Литература:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Мирча Маран, Преглед историје цивилизације, Вршац, 2021. – Нова историја српског народа – приредио Душан Батаковић, Београд: Наш дом, 2010. – Борислава Лилић, Из историје српског народа: знамените личности српске науке и културе, књига 5, Београд: Институт за политичке студије, 2005. – Ернст Х. Гомбрих, Кратка историја света за младе, Београд: Геополитика, 2007. – Pustrovana istorija sveta od praistorijskog doba do danas, s nemačkog preveti Maja Uzelac i Miro Rajković, Zagreb–Beograd (Zagreb: Stvarnost; Београд : Просвета), 1970. 			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 2	Практична настава: 1
<p>Методe извођења наставе. – Настава се одвија у виду излагања и активних студентских радионица; расправа на унапред најављену тему; образлагање ставова у расправи.</p>			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	50
практична настава	20	усмени испт	/
колоквијум-и	/	.....	
семинар-и	20		

Четврти семестар

Студијски програм: Струковни мастер васпитач	
Стручна пракса 4	
Наставник или наставници задужени за организацију Стручне праксе 4: предметни наставници, аставници – ментори мастер рада и координатори праксе (IV семестар)	
Број ЕСПБ: 10	
Услов: Реализована и евидентирана Стручна пракса 3.	
<p>Циљ. – Дефинисање истраживачких задатака и проналажење решења, као одговора на актуелне изазове из праксе вртића, кроз укључивање различитих начина учења, од истраживања одређене теме или питања којом се студенти и наставници баве у оквиру студијског предмета, кроз снимање стања у пракси и враћање на критичку анализу у односу на теоријска полазишта, до заједничког планирања и поступања студената у оквиру различитих подручја на основу сталне сарадње између наставника, студената и практичара у реализацији стратегија васпитача у складу са важећом програмском концепцијом и у складу са стандардима компетенција професије васпитача. Интегрисање садржаја из различитих предмета и њихова практична примена у вртићу кроз развијање теме/пројекта, планиране ситуације учења, животно-практичне ситуације, промовисање реалног програма у локалној (и широј друштвеној) заједници. Истраживачки рад на пројекту у којем се решава практични проблем, односно израда мастер рада.</p>	
<p>Очекивани исходи. – Од студената се очекује да: критички анализирају, а након тога и имплементирају савремене теоријско-вредносне постулате у праксу; примењују кључне одреднице развијања реалног програма са свим актерима ПВО: децом, колегама – практичарима, породицама деце и другим учесницима, кроз заједничко развијање програма и подржавања заједништва, учења кроз игру и истраживање; граде простор као реални програм демократске и инклузивне праксе, место заједничког живљења и рефлексивне праксе, уз употребу разноврсних стратегија и поступака у раду са децом; проширују сазнања и искуства деце, моделовањем охрабрују уважавање индивидуалних, социјалних, културних, родних различитости (кроз игру, планиране ситуације учења, животно-практичне ситуације); развијају теме/пројекте смислене учешћем и сарадњом, као заједницом учешћа вршњака и одраслих; рефлексивно преиспитују праксу и употребу педагошке документације и њених алата; израде портфолио, као посебан вид педагошког документовања; користе стечена знања и умења и заједно са наставником-ментором и другим предметним наставницима истражују и решавају дефинисани практични проблем израдом мастер рада; спроводе акциона истраживања у вртићу, у сарадњи са практичарима и наставницима-менторима.</p>	
<p>Садржај Стручне праксе 4</p> <p>Стручна пракса 4 се темељи на самосталном и истраживачком раду студената уз стручно вођење ментора – предметних наставника. Стручна пракса 4 се одвија у предшколским институцијама уз подршку васпитача-ментора. У систем Стручне праксе 4 студенти интегришу темељно стечена предметно-специфична знања и способности. У оквиру Стручне праксе 4 студент треба да покаже да поседује темељно знање и стратегије васпитача и компетенције за самосталан рад са децом предшколског узраста, кроз различите видове активности и да покаже предузимљивост у решавању проблема у подручју непосредног рада са децом и стратегија развијања реалног програма. Организовање групног облика рада са студентима у реализацији Стручне праксе 4 и континуирано стварање могућности заједничког учења међу студентима кроз подстицање облика „кругови учења”, у оквиру којих студенти размењују своја искуства учења кроз јединство теорије и праксе, као посебног алата за сврсисходну израду мастер рада. Студенти стечена искуства кроз практични истраживачки рад и (акциона) истраживања имплементирају током израде мастер рада. Студенти МСС на своју иницијативу могу приступати Информалној пракси 4 која се одвија изван формалних образовних институција (предшколске установе), унутар контекста васпитно-образовног рада са децом предшколског узраста, са циљем развоја пожељних компетенција рефлексивних практичара.</p>	
Број часова	8
Методе извођења (Само)рефлексивно учење, самосталан истраживачки рад, консултације, дискусионе групе, менторско вођење.	
<p style="text-align: center;">Оцена знања – евалуација Стручне праксе 4</p> <p>О свом раду води се портфолио, а вредновање реализованих садржаја Стручне праксе 4 врше предметни наставници кроз приписивање предвиђеног броја сати. Сваки наставник-ментор мастер рада, као и други наставници из сродних области, у оквиру свог предмета вреднују задатке које студенти реализују у складу са поенима акредитацијом предвиђеним за предиспитне обавезе за тај предмет. Повезаност задатка са одговарајућом темом из студијског предмета сваки наставник планира кроз неколико нивоа; упознавање и испитивање тематике са студентима на теоријском и на практичном нивоу, систематском критичком анализом и вођеном фокусираном рефлексивном. Васпитачи-ментори потписују обрасце реализованих активности.</p>	

Студијски програм: Струковни мастер васпитач			
Назив предмета: Предмет мастер рада			
Наставник/наставници: Ментор предмета мастер рада и други наставници из сродних интегрисаних области			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: положени испити и обављене и евидентирание стручне праксе			
<p>Циљ предмета мастер рада је припрема студената за писање пројекта/стручноистраживачког рада са циљем израде и одбране мастер рада, што претпоставља унапређивање и примену знања и способности: за решавањем конкретних проблема у пракси ради њеног унапређивања; за упознавање са методологијом истраживања, односно приступима, методама, инструментима и процедурама који се користе у истраживачком процесу, као и методолошких знања за анализу, интерпретацију и реинтерпретацију, доношење закључака и решавање уочених проблема у пракси; за валоризацију рада уз предлагање мера за унапређивање истраживане области у в-о пракси, као и за ефикасан рад са ментором. Примењени истраживачки рад у вртићу, са конкретним дефинисањем проблема/предмета истраживања, уз коришћење стечених теоријских и практичних знања и умења током похађања мастер курса, и кроз претходне стручне праксе. Реализација акционих и квалитативних истраживања у вртићу, у оквиру дефинисаног, актуелног проблема/изазова, у којем поред наставника – ментора, учествују и други наставници из релевантних/сродних области.</p>			
<p>Исходи. – Од студената се очекује да буду оспособљени за: критичку анализу праксе предшколског васпитања и образовања и процеса развијања реалног програма; идентификовање практичних проблема, њихову анализу и решавање; примену метода истраживања праксе, анализе и извештавања о практичним проблемима и њиховим могућим решењима са циљем унапређења праксе; писање пројекта истраживања са циљем израде и одбране мастер рада. Такође, очекује се да студенти буду оспособљени за: методолошки процес истраживања – квантитативних и квалитативних, уз дефинисање проблема и креирање инструмената и техника за њихово решавање (студије случаја, интервјуи, полуструктурисани и структурисани упитници, анкете и др.). Апострофира се истраживање са питањима отвореног типа, у којем учесници имају слободу изражавања и промишљања, и дивергенцију, уз коришћење техника индуктивног кодирања, што чини основу за даљу рефлексију и хоризонталну размену.</p>			
<p>Садржаји. – Пројекат/стручноистраживачки рад реализује се у предшколској установи или другој институцији. Уколико то тема пројекта / предмет стручноистраживачког рада захтева, пројекат/рад може се реализовати и у онлајн контексту/простору (посредством дигиталних технологија и интернета) и/или другом контексту релевантном за предшколско васпитање и образовање (стручне конференције, усавршавања и сл.). У договору са наставником/ментором и ментором практичарем и другим наставницима, из сродних области, студент планира истраживање, самостални пројекат/стручноистраживачки рад у складу са циљевима и очекиваним исходима предмета, а према могућностима и потребама саме установе у којој обавља праксу и/или (препознатим) потребама из истраживане (стручне/научне) области. Студент пише пројекат/стручноистраживачки рад, који предаје на увид свом ментору/предметном наставнику и другим наставницима који су учествовали у интегрисаном приступу истраживања и реализације пројекта, и који усмено брани на испиту. Самостални пројекат/стручноистраживачки рад студента је у непосредној функцији припреме за израду мастер рада.</p>			
<p>Литература:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Клеут, М. (2020). <i>Академско писање и техника научноистраживачког рада</i>. Београд: Академска књига. https://plus.cobiss.net/cobiss/sr/sr/bib/19880201#full – Кузмановић Јовановић, А., Андријевић, М., Филиповић, Ј. (2012). <i>Приручник из академског писања</i>. Београд: Чигоја штампа. (Одељак: 3. Потрага за информацијама, 16–23. и 69–73.) – Кундачина, М., Стаматовић, Ј. (2018). <i>Истраживање образовно-васпитне праксе и писање истраживачког рада</i>. Београд: Само корак. (Одабрани делови.) – И друга литература у договору са предметним наставником, у складу са темом пројекта/ стручноистраживачког рада. 			
<p>Методe извођења. – Консултације, самостални истраживачки рад студенткиња/студента, менторски рад наставника, дискусије, компаративна анализа, индивидуалне и презентације прикупљеног материјала и идеја, анализа практичног рада; самоорганизовано и интерактивно учење, критичко проучавање литературе; дискусионе групе.</p>			
Број часова активне наставе/СИР			5
Оцена (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
Израда пројекта/ стручноистраживачког рада	70	Одбрана пројекта/ стручноистраживачког рада	30

Студијски програм: Струковни мастер васпитач			
Назив предмета: Мастер рад			
Наставник/наставници: Ментор мастер рада			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: одбранен пројекат / стручноистраживачки рад (положен предмет мастер рада)			
<p>Циљеви мастер рада. У свом мастер студенти треба да: покажу способност за проналажење, вредновање, истраживање, интерпретацију и примену савремених теоријских и практичних знања и умења у области васпитно-образовног рада са децом предшколског узраста; повежу и примене темељна знања и умења које су стекли током целокупних мастер студија; покажу креативан и самосталан приступ у примени стечених теоријских и практичних знања и умења за решавање конкретних проблема у процесу развијања реалног програма у вртићу, уз употребу адекватних стратегија и метода васпитача: моделовање, охрабривање деце, консултовање, подупирање, проширивање, игру као стваралачку прераду стварности и највиши чин истраживања, кооперативних облика рада, примене медија и осталих дидактичких средстава у процесу предшколског васпитања и образовања и других педагошких, дидактичких и методичких сазнања у реалном окружењу, као основе за целоживотно учење; користе информационе системе и базе података релевантне за израду рада и на јасан начин дисеминирају знања, умења, вредности и начин закључивања стручној јавности; предлажу мере за унапређење и увођење иновација у постојећу праксу; (само)рефлексивно приступају изради мастер рада, уз коришћење сопствених и уважавање туђих искустава.</p>			
<p>Очекивани исходи. – Израдом и одбраном мастер рада од студената се очекује да стекну следеће компетенције за: планирање, програмирање и реализацију истраживања у области предшколског васпитања и образовања; акциона истраживања практичара и стварање окружења за хоризонталну размену са другим практичарима и учесницима ПВО процеса; имплементацију и креативну примену истраживачких резултата у пракси; критичко и етичко праћење, разумевање и адекватно коришћење научне и стручне литературе, као и за сарадњу са окружењем; интегрисање и примену знања и умења у решавању проблема у новим или непознатим околностима у оквиру васпитно-образовног рада; расуђивање на основу доступних информација које садрже промишљања о друштвеним и етичким одговорностима повезаним са применом знања и предлагање мера за унапређење васпитно-образовног рада, као и за афирмацију позива и струке; представљање и популаризацију научностручних достигнућа из области предшколског васпитања и образовања; отварање нових питања, на основу актуелности из праксе, која су смислена за заједницу учења и хоризонталну размену.</p>			
<p>Садржаји. – Мастер рад представља пројекат/стручноистраживачки рад у којем се решава конкретни проблем из области предшколског васпитања и образовања, а који је претходно реализован у предшколској установи или другој институцији намењеној деци предшколског узраста и прихваћен од стране ментора. Мастер рад је резултат теоријског и практичног истраживања теме/проблема из одабране предметне (научне) области, чијом израдом студент показује стручну оспособљеност, самосталност и зрелост у решавању питања и проблема у оквиру васпитно-образовног рада у предшколским установама, чиме доказује да је достигнут предвиђени ниво професионалне оспособљености у струци. У мастер раду треба применити адекватне методичко-методолошке приступе, актуелне садржаје из научних и стручних области истраживања, уз придржавање начела академског писања и стандарда у обликовању мастер рада. Структура мастер рада обухвата насловну страну, садржај рада, резиме у коме се објашњава актуелност изабране теме, циљ истраживачког рада и закључци до којих се дошло, уводни део у коме се образлаже значајност проблема који се истражује, теоријски концепт рада у коме су сажето приказане теоријске основе одређене теме, проблем, историјат настанка проблема, основни појмови који ће се користити у мастер раду, те досадашњи резултати у истраживању наведене теме и опис примене стечених знања у непосредном раду са децом предшколског узраста, методологију рада која укључује садржајан опис узорка, коришћених метода и техника прикупљања и обраде података, те коришћених мерних инструмената, резултате, дискусију и закључак, односно закључна разматрања у којима се наводи критички осврт са предлозима за унапређење праксе. Мастер рад може да буде пројекат који је настао на основу квантитативног, акционог или квалитативног истраживања. Значај је у томе да тема и садржина буду аутентични и специфични за тему која се истражује. На крају мастер рада студент наводи коришћену домаћу и страну научну и стручну литературу, прилоге који могу да садрже разне шеме, скице, формуларе, прегледе, анкетне упитнике, резултате статистичких анализа, фотокопије значајних докумената, разне илустроване материјале, табеле већег формата, скраћенице, додатне текстове, педагошку документацију (причу о пројекту, причу за учење, посебне белешке, инструменте и скале као посебне инвентаре, запажања васпитача о реализованим активностима: за и против) и све оно што не може да се уклопи у основни текст, а има значај за истраживану тему. На самом крају мастер рада студенти наводе своју професионалну биографију.</p>			
Литература: У договору са ментором, а у складу са темом мастер рада / практичним проблемом истраживања.			
<p>Методе. – Образлагање ставова у расправи, критичко проучавање литературе, самоорганизовано и интерактивно учење. Менторски рад; самосталан истраживачки рад у вртићу или другој релевантној установи; стратегије саморегулисаног учења (технике планирања, мониторинга и евалуације – рефлексije); индивидуална израда мастер рада. Након завршетка рада и сагласности ментора да је рад успешно урађен, кандидат брани рад пред комисијом која има најмање три члана.</p>			
Број часова – СИР 15 + остали часови 1			
Оцена (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
Израда мастер рада	70	Одбрана мастер рада	30